

ara és demà

Generalitat de Catalunya
Consell Escolar de Catalunya

**Debat sobre el futur
de l'educació a Catalunya**

Ara és demà

**Debat sobre el futur de l'educació a Catalunya
Síntesi de les aportacions rebudes**

Juliol de 2017

ÍNDEX

1. Introducció	3
2. Informació del procés participatiu.....	3
2.1. Objectius del procés participatiu del debat <i>Ara és demà</i>	3
2.2. Principis i valors del debat	3
2.3. Àmbits de debat	4
3. Canals de participació.....	4
3.1. Tallers territorials	5
3.2. Participació en línia	6
3.2.1. Plataforma Participa gencat	7
3.2.2. Aportacions al correu institucional araesdema@gencat.cat	8
3.3. Jornades presencials.....	11
3.4. Subcomissió del CEC.....	13
4. Difusió del procés participatiu	14
5. Síntesi d'aportacions.....	14
5.1. Eix 1: “Els pilars del sistema educatiu”	15
5.2. Eix 2: “L’arquitectura del sistema educatiu”	25
5.3. Eix 3: “El centre educatiu”.....	33
5.4. Eix 4: “El professorat”	41
5.5. Eix 5: “L’alumnat”	51
6. Recull d’enllaços	60
7. Agraïments	61

1. Introducció

El debat *Ara és demà* sobre el futur del sistema educatiu català ha estat organitzat pel Consell Escolar de Catalunya amb la voluntat de prendre en consideració totes les persones, entitats i institucions interessades a aportar-hi el seu parer, tant en la formulació dels reptes com en les possibles solucions, mitjançant un procés de reflexió participatiu i integrador.

Aquest informe global consisteix en una síntesi de les aportacions rebudes pels diferents canals de participació previstos en el debat —tallers territorials i de centre, participació en línia, jornades presencials i subcomissió del CEC.

2. Informació del procés participatiu

2.1. Objectius del procés participatiu del debat *Ara és demà*

- Informar la comunitat educativa i la ciutadania de la realització d'un debat sobre el futur de l'educació a Catalunya.
- Estimular la participació en el debat, amb aportacions individuals o en representació d'un col·lectiu, entitat o institució.
- Donar a entendre que es tracta d'una reflexió profunda, integradora i lúcida. Els documents finals han de reflectir la visió que la comunitat educativa té sobre els grans reptes de futur.
- Explicar la necessitat de combinar la gestió del dia a dia del sistema educatiu amb l'anticipació d'escenaris futurs, amb la voluntat de connectar les polítiques concretes amb les grans apostes estructurals.
- Explicar que es volen enfortir les iniciatives innovadores existents, amb la creació d'un marc de reflexió col·lectiu i global que enriqueixi aquestes experiències capdavanteres.
- Informar dels processos de reflexió estratègica que realitzen altres països en l'àmbit educatiu.
- Promoure el compromís del conjunt de la societat catalana amb l'educació, com a factor clau de desenvolupament personal i cohesió social en termes de qualitat i equitat.

2.2. Principis i valors del debat

El debat *Ara és demà* s'ha desenvolupat d'acord amb uns valors i principis que inspiren l'activitat habitual del Consell Escolar de Catalunya, especialment:

- Transformació social. Treballar per enfortir la cohesió social, perquè la participació és el millor agent actiu per a la transformació de la societat.
- Compromís. Treballar amb la participació i la complicitat de les organitzacions de l'àmbit acadèmic i social implicades en la millora de l'educació a Catalunya.
- Independència. Independents per garantir la construcció de valor a partir del diàleg, la discrepància i l'entesa.
- Qualitat. Treballar per aconseguir la màxima competència professional, oferint resultats útils amb qualitat i impacte.
- Aprenentatge. El sistema educatiu creix i aprèn a partir del coneixement generat per les experiències dels diferents agents educatius i de les demandes socials.

- Transparència i confiança. Assumir un compromís de col·laboració i de compartir la informació i el coneixement amb els responsables de l'administració educativa i amb el conjunt de la societat.

2.3. Àmbits de debat

- Els pilars del sistema educatiu
- Arquitectura del sistema educatiu
- El centre educatiu
- El professorat
- L'alumnat

Aquests cinc eixos han pivotat entorn a cinc ponències, elaborades per experts en cadascun dels àmbits, amb la intenció de centrar la reflexió en una sèrie d'aspectes rellevants i procurar prendre perspectiva sobre l'educació del futur.

La ponència "Els pilars del sistema educatiu" ha estat redactada per Lluís Font, president del Consell Escolar de Catalunya i professor titular d'història del pensament contemporani a la Universitat Ramon Llull.

"L'arquitectura del sistema educatiu" ha estat elaborada per Joan Mateo, president del Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu i catedràtic de mètodes d'investigació i diagnòstic en educació a la Universitat de Barcelona.

"El centre educatiu" ha estat la ponència presentada per Francesc Pedró, catedràtic de la Universitat Pompeu Fabra i expert en educació de la Unesco.

"El professorat" ha anat a càrrec del catedràtic de teoria de l'educació a la Universitat de Barcelona, Miquel Martínez.

I, finalment, la ponència sobre "L'alumnat", ha estat elaborada per Neus Sanmartí, catedràtica emèrita de la Universitat Autònoma de Barcelona.¹

3. Canals de participació

El Consell Escolar de Catalunya, a fi de conèixer els diversos punts de vista sobre qüestions cabdals que afecten l'ensenyar i l'aprendre, va proposar fer una reflexió sincera, en profunditat i compartida amb tots els sectors de la comunitat educativa sobre el futur de l'educació i per això va obrir la participació en aquest debat a través de diverses vies: tallers participatius als territoris, participació en línia, jornades presencials i subcomissió del CEC. A continuació, es detallen cadascuna d'aquestes vies.

---

¹ Es poden consultar les ponències a: <http://consellescolarcatal.gencat.cat/ca/araesdema/ponencies/>

3.1. Tallers territorials

Per arribar al conjunt de la comunitat educativa, amb la col·laboració de la Secretaria de Participació i Govern Obert, del Departament d' Afers i Relacions Institucionals i Exteriors i Transparència, es van realitzar setze tallers de participació territorial dins el procés participatiu per al debat *Ara és demà*.

En aquestes sessions presencials arreu del territori les persones que hi van assistir van tenir l'oportunitat de deliberar sobre el futur de l'educació a Catalunya i aportar el seu punt de vista.

Les persones participants a les diferents sessions de debat tenien la possibilitat d'omplir un full d'avaluació individual sobre el desenvolupament de cada sessió en què havien participat. D'aquesta manera, s'ha pogut analitzar el perfil dels participants i identificar aspectes de millora de la metodologia emprada.

Durant el procés participatiu al territori **516 persones** han assistit als 16 tallers, que es van convocar els dies i als llocs que la taula detalla:

Lloc	Data
Tarragona	27/02/2017
Girona	02/03/2017
Lleida	07/03/2017
Barcelona 1	08/03/2017
Manresa	09/03/2017
Sant Feliu de Llobregat	14/03/2017
Mollet del Vallès	15/03/2017
L'Hospitalet de Llobregat	16/03/2017
Sabadell	21/03/2017
Vilafranca del Penedès	23/03/2017
Tortosa	28/03/2017
Barcelona 2	30/03/2017
La Seu d'Urgell	04/04/2017
Reus	06/04/2017
Vic	22/04/2017
Vielha	25/04/2017

La dinàmica de debat utilitzada als tallers territorials s'ha centrat en debats en grups, en què cada un disposava d'un temps específic per debatre entorn dels 5 eixos de treball i els conceptes clau definits per a cada eix en un espai determinat. Per tant, a cada taller territorial s'han format 5 grups de treball d'entre 5 i 10 persones en funció del nombre d'assistents a les sessions.

En cadascun dels espais de debat dels eixos s'ha facilitat un núvol de paraules que ha permès tenir visibles en tot moment els conceptes clau a tenir en compte, així com un paperògraf per anotar les aportacions. Així mateix, una persona d'entre els participants ha assumit el rol de "participant-àncora": ha romàs en cada un dels espais durant tot el debat amb la funció d'anotar les aportacions realitzades per cada grup i, a la vegada, donar a conèixer les elaborades pels grups anteriors.

Els tallers territorials han aplegat persones procedents de 250 institucions i entitats (ajuntaments, AMPA, serveis educatius, llars d'infants, centres educatius, instituts, universitats, consells comarcals i educatius, associacions, partits polítics, sindicats, etc.).²

A fi de portar el debat als centres educatius, es va proposar una experiència de participació ciutadana per integrar tota la comunitat escolar i parlar del futur de l'educació. Es tractava de portar a terme un taller de debat que complís les garanties de qualitat democràtica pròpies d'un procés participatiu.

El funcionament d'aquests tallers va estar conduït per una guia elaborada pel Consell Escolar de Catalunya que contenia les pautes per dinamitzar el debat, així com altres materials que contenien les preguntes per treballar cada eix de debat, les pautes per recollir les aportacions i el formulari d'avaluació.

S'han dut a terme 113 tallers de centre seguint les orientacions i la guia de gestió de processos participatius. Per una altra part, hi ha centres que han realitzat processos participatius seguint criteris propis i han fet arribar al CEC les seves conclusions en format d'aportació per altres canals de participació.

3.2. Participació en línia

S'han habilitat dos canals en línia a través dels qual s'han rebut aportacions: la plataforma Participa gencat i el correu institucional araesdema@gencat.cat.

A la plataforma Participa gencat es van recollir opinions individuals o en nom de col·lectius, organitzacions o institucions, tant sobre les ponències com sobre aquelles qüestions que, a partir de l'experiència professional, es volien aportar al debat.

Al correu electrònic araesdema@gencat.cat també es van recollir documents amb aportacions individuals i col·lectives, els quals es van publicar a la xarxa Consescat.

L'actualitat del debat va tenir un seguiment a la pàgina de Facebook del Consell Escolar de Catalunya i al perfil [@consescat](https://twitter.com/consescat) de Twitter, amb l'etiqueta #CEC ara és demà. I els centres educatius van difondre les activitats de caràcter innovador a Twitter amb l'etiqueta #innovemara.

El butlletí institucional "Ara és demà" ha informat quinzenalment de les activitats relacionades amb el debat.

En total, s'han recollit **952 aportacions**: 273 d'entitats, 379 d'organismes i 300 personals:

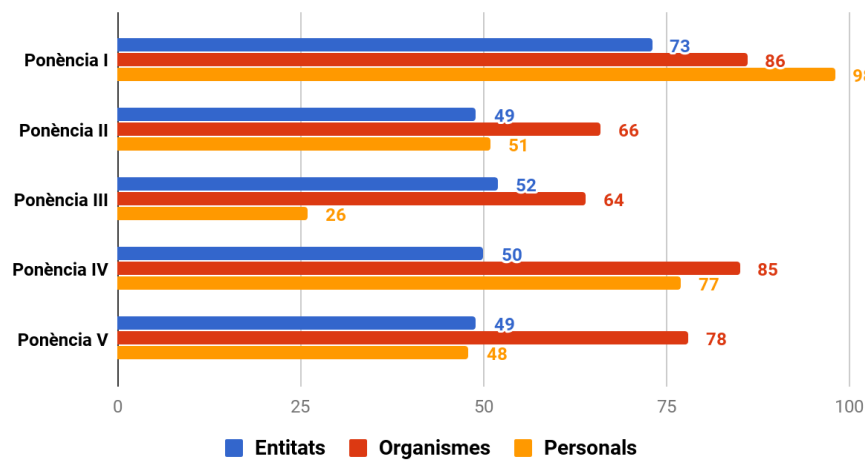
---

² Es poden consultar els informes de retorn de cada un dels tallers i l'avaluació a: <http://participa.gencat.cat/ca/articulos/proces-participatiu-ara-es-dema-sobre-el-futur-de-l-educacio-a-catalunya>

	Entitats	Organismes	Persones	TOTAL
Ponència I	73	86	98	257
Ponència II	49	66	51	166
Ponència III	52	64	26	142
Ponència IV	50	85	77	212
Ponència V	49	78	48	175
Total	273	379	300	952

Aportacions a les diferents ponències del debat pels dos canals

3.2.1. Plataforma Participa gencat

Als espais de la plataforma en línia Participa gencat habilitats per recollir les aportacions de la ciutadania en el debat *Ara és demà*, s’hi han registrat **206 aportacions**.

A la ponència “Els pilars del sistema educatiu” s’hi han fet 60 aportacions, de les quals 56 han estat a títol individual i les altres quatre corresponen a associacions i entitats. Les aportacions, de contingut força divers, s’han centrat majoritàriament a tractar l’educació inclusiva, la família com a primer agent educatiu, l’equitat i la qualitat, el plurilingüisme i la interculturalitat i l’augment del finançament del sistema educatiu.

La ponència “L’arquitectura del sistema educatiu” ha rebut 33 aportacions, totes de persones a títol individual, i aborden la problemàtica de les etapes educatives, les transicions entre aquestes etapes, la necessitat de fer avançar la formació professional i els programes de noves oportunitats per als joves en risc d’exclusió social.

Pel que fa a la ponència “El centre educatiu”, s’han rebut 18 aportacions individuals. Els temes més tractats han estat els perfils professionals, tant de docents com del personal de suport a la tasca docent, el lideratge pedagògic i la governança, i l’autonomia de centre.

Amb relació a la ponència “El professorat”, s’han generat 57 aportacions, de les quals una prové d’una entitat i la resta han estat aportacions de persones a títol individual. El centre d’interès de les intervencions ha estat la carrera docent i l’avaluació com a element fonamental en el disseny d’aquesta carrera, la innovació i la formació docent —inicial i continuada—, el perfil i deontologia del docent, el treball en equip i la necessitat de millora de les condicions laborals actuals.

Finalment, la ponència “L’alumnat” ha rebut 38 aportacions, totes individuals, que han tractat temàtiques molt diverses, des de les estructures socials que afecten el desenvolupament i la formació dels infants i joves, l’impacte de la tecnologia en la transformació dels aprenentatges, la integració social, cultural i laboral de l’alumnat, les metodologies per aconseguir el protagonisme de l’alumne en l’aprenentatge i el rol de la família i l’entorn en els processos d’ensenyament i aprenentatge.

Les entitats i associacions que han utilitzat aquesta plataforma de participació en línia són l’Associació UNESCO per al Diàleg Interreligiós (AUDIR), Fundesplai, Save the Children i l’Associació de Mestres de Religió de Catalunya.

Per a l’anàlisi de les aportacions, s’han tingut en compte totes aquelles intervencions a la plataforma que contenien almenys una proposta concreta.³

3.2.2. Aportacions al correu institucional araesdema@gencat.cat

Les aportacions individuals i col·lectives també s’han pogut fer arribar al CEC a través del correu electrònic araesdema@gencat.cat. S’han rebut 746 aportacions i tots els documents han estat publicats a la xarxa Consescat.⁴

Val a dir que a través d’aquest correu institucional també s’han rebut les aportacions i conclusions dels tallers autogestionats de centre que s’han realitzat arreu de Catalunya durant el procés participatiu. En aquest sentit, cal assenyalar que han tingut consideració de **taller de centre** aquells que s’han dut a terme seguint els procediments descrits a la guia publicada per a la realització d’aquesta activitat participativa. Per una altra part, hi ha hagut centres que han seguit una dinàmica pròpia i que també han fet arribar les seves aportacions al correu institucional.

Les aportacions rebudes a través d’aquest canal han aplegat **195 institucions i entitats i 66 participacions individuals** que han contribuït en una o diverses ponències. A continuació es presenta el detall dels participants:

---

³ Es poden consultar les aportacions a la plataforma Participa gencat a: <http://participa.gencat.cat/ca/articles/proces-participatiu-ara-es-dema-sobre-el-futur-de-l-educacio-a-catalunya>

⁴ Es poden consultar les aportacions al debat a: <http://www.consescat.cat/>

Serveis educatius, centres de recursos pedagògics i camps i entorns d'aprenentatge

---

Alt Camp	Montsià
Alt Empordà	Osona
Anoia	Pallars
Badalona	Pla d'Urgell
Bages	Pla de l'Estany
Baix Camp	Priorat
Baix Ebre	Ribera d'Ebre
Baix Empordà	Ripollès
Baix Llobregat	Sant Martí
Baix Maresme	Santa Coloma de Gramenet
Barcelona-comarques	Sarrià- Sant Gervasi
Berguedà	Segrià I
Castelldefels	Segrià II
Cerdanya	Solsonès
CESIRE	Tarragonès
Ciutat Vella	Terra Alta
Conca de Barberà	Vall d'Aran - Alta Ribagorça
L'Hospitalet de Llobregat	Valls d'Àneu
L'Urgell	Vallès Occidental I
La Segarra	Vallès Occidental III
Les Garrigues	Vallès Occidental IV
Mataró	Vallès Occidental V
Molins de Rei	Vallès Occidental VIII

Aportacions personals

Albert Batalla	Jordi Rúbies
Andrés Hernaiz	Jordi Satorra
Angel Benedicto	Jose Rodenas
Àngels Geis Balagué	Josep Carbonell
Anna Almuni	Josep Domingo
Anna Carpena	Josep M. Turuguet
Anna Carpena (grup de treball)	Josep M. Vilalta
Anna Casajuana Costa	Josep Pons
Anna Rubau	Josep Rallo i Mariana Gaminde
Antoni Rozas	Jusep Louis Sans
Carles Armengol	M. Dolors Bonafeu
Carlota Giménez	Mariano Royo
Carme Mañá	Marina Tomàs i J. L. Muñoz
Carme Puigderrajols	Marta Trepàt
Carme Torres	Martí Teixidó
Clàudia Mollfulleda i Martí	Melcior Arcarons
Daniel Albero	M. Jiménez i E. Bach (grup)
Daniel Lanao	Montserrat Plans Roqueta
Daniel Maja	Nacho Gonzalo
Elena Turull	Núria Reverté
Felip Ponsatí	Pepe Menéndez
Feliu López	Pere Marquès
Ferran Ruiz	Ramon Barlam
Francesc Imbernón	Ricard Madria Garriga
Grup de treball Illes dins un riu	Rosa M. Delgado
Imma Torner Comulada	Rosa M. Martí Dalma
Jaume Sarramona	Rosa Melis
Javier Gavalrà	Rosa Pujol Famades
Joan Pere Le Bihan	Rosa Ustrell
Jordi Satorra	Sandra Prat
Jordi Cuesta	Teresa Avila
Jordi Moncusí	Xavi Beltran
Jordi Plana	Xavier Casajuana i Costa

Organismes

Alumnat Com. Convivència Escola Víctor Català	Escola M. Mercè Marçal
AMPA Escola Salvador Espriu	Escola Pardinyes
CFA Barberà	Escola Pilarín Bayés
CFA Jaume Tuset	Escola Pinyana
CFA del Baix Llobregat	Escola Riumar
Claustre Escola Casablanca	Escola Roques Blaves
Col. Doc. i Llic. Belles Arts i Prof. Dibuix Cat.	Escola Salvador Espriu
Col·legi Sant Josep	Escola Sant Jaume
Comissió assessora Inspecció de Catalunya	Escola Sant Jordi
Comunitat educativa Escola Pepa Colomer	Escola Sant Llorenç
Consell de delegats Institut Pere Martell	Escola Sant Nicolau
Consell Escolar i AMPA Institut Josep Brugulat	Escola Sot del Camp
Consell Escolar Institut Lluís de Peguera	Escola Teresa Altet
Consell Escolar Municipal Cornellà de Llobregat	Estudiants Graus Ed. Infantil, Ed. Primària, Ed. Social i Pedagogia URV
Consell Escolar Territorial Vallès Occidental	Grup d'agents educatius de Sant Quirze del Vallès
COPEC, Col·legi de Pedagogs de Catalunya	Grup de treball: "Impulsem 0-6" de l'IMEB
Direcció General d'Afers Religiosos	Inspecció d'Educació de Barcelona
ICE de la UB. Sec. infantil, primària i secundària	Inspecció d'Educació de Girona
EMB (Consell Escolar Municipal)	Institut Abat Oliba
Equip d'infantil 0-6 de l'ICE de la UAB	Institut de Castellar del Vallès
Escola 25 de setembre	Institut Ebre
Escola Alberich i Casas	Institut Leonardo da Vinci
Escola Andersen	Institut Pere Alsius
Escola Antoni Balmanya	Institut Priorat
Escola Bressol Municipal El Cirerer	Institut Roda de Berà
Escola Campclar	Institut Anton Busquets i Punset
Escola Casablanca	Institut de Tecnificació
Escola Concòrdia	Institut Escola Sant Jordi
Escola d'Adults Apiària	Institut Jaume Callis
Escola del Bosc	Institut Marta Mata
Escola Dr. Ferrer	Institut Pere Martell
Escola El Roure Gros	Junta Central de Directors/es
Escola Espai 3	Llar d'Infants Municipal La Pau
Escola Frederic Godàs	Observatori de l'Escola Rural de Catalunya
Escola Ignasi Melé I Farré	Plataforma Escola Inclusiva del Garraf
Escola Joan Bautista Serra	Secció d'institut de Sant Llorenç de Morunys
Escola Joan Maragall	Secretariat Escola Rural de Catalunya
Escola Josep Baltà i Elias	Simposi sobre canvi educatiu Escola Nova 21
Escola l'Assumpció	Societat Catalana de Pedagogia
Escola l'Era de Dalt	ZER Berguedà
Escola La Draga	ZER Montsià

Entitats

AD's Escola	Escola Montserrat
AMES (Antonio Jimeno)	Escola Pia Balmes
AMPA Col·legi Bell-Lloc	Escola Pia de Catalunya
AMPA Col·legi Terraferma	Escola Pia de Sarrià-Calassanç
Associació d'Inspectors d'Educació de Cat.	Escola Pia Sant Antoni
Associació de Llars d'Infants	Escola Sant Jaume de la FEP
AXIA	Escola Santa Creu
Bon Soleil, Lycée Français	Escola Tàber
CCAPAC (Conf. Cristiana d'Assoc. Pares Cat.)	Escola Vedruna
CCE Montessori-Palau	Escolàpies d'Igualada
CCOO	Esc. Bon Pastor-L'Esperança-Col·legi Sant. Trinitat
CE FECC-La Salle	Escoles Diocesanes
CE FECC Cor de Maria Sant Josep	Escoles Llissach i Mare de Déu de la Gleva
CE FEDAC	Famílies escoles Llissach i Mare de Déu de la Gleva
Centre El Carne	FAPEL
Centre Escola Teresa Miquel i Pàmies	Fed. comunitats islàmiques de Cat., Fed. Islàmica de Cat., Unió de Comunitats Islàmiques de Cat.
Centre López Vicuña	Fed. Moviments Renovació Pedagògica de Catalunya

---

CNIAC (Consell Nac. Infants i Adolescents Cat.)	FEUSOC
Col·legi Bell-Lloc	FOEG (Fed. d'org. empresarials de Girona)
Col·legi Divina Providència	Fundació Escola Cristiana
Col·legi El Roser	Fundació Pere Tarrés
Col·legi La Vall	Fundació Vedruna
Col·legi Lestonnac	Fundesplai
Col·legi Manyanet Sant Andreu	Grup Bibliomèdia
Col·legi Montclar	Grup d'estudiants de 3r FPCEE Blanquerna (URL)
Col·legi Salesià	Grup d'estudiants de 3r Grau Ed. Infantil Blanquerna
Col·legi Salesians Sant Josep de Rocafort	Grup Educació Infantil Blanquerna 3r (Pràcticum)
Col·legi Sant Josep Teresianes de Gràcia	GTER (Grup de treball de l'ensenyament de la religió)
Col·legi Santa Teresa de Lisieux	ICCIC (Institució cultural CIC)
Col·legi Terraferma	Justícia i Pau
Col·legi Turó	Maristes de Catalunya
Comissió promotora i entitats adherides a la ILP	Mesa de l'Assemblea de Secundària (AMES)
Comissions de treball jornades URL	Oxfam Intermón
Comunitat Israelita de Barcelona	FEUSOC (Pere Forga)
Conf. de Centres Autònoms de Catalunya	Plataforma Ciutadana per una Escola Inclusiva a Cat.
Consell Escolar Institut Roger de Llúria	RELLA, Associació mestres i professorat jubilats
Debat extraordinari sobre el futur de l'educació pública a Catalunya	Salesians de Catalunya
DINCAT	Seminari 3r curs Grau Educació Infantil Blanquerna
English group of 2nd year of Primary Education's seminar (FPCEE Blanquerna)	Sindicat JUNTS (Docents de religió de Catalunya)
Ensenyament de Religió Evangèlica	UGT Catalunya
Equip de Didàctica del CETR	USTEC
Escola Arrels II	Xarxa d'Obres Educatives La Salle
Escola El Cim	

3.3. Jornades presencials

En el marc del debat *Ara és demà* es van organitzar **quatre jornades presencials**, en les quals s'abordaren els temes de les ponències des d'una perspectiva internacional, d'una banda, i des de l'experiència de centres educatius d'arreu del territori que desenvolupen iniciatives innovadores, d'una altra. Aquestes jornades van ser els dies 14 de gener, 4 de febrer, 4 i 25 de març als espais de CosmoCaixa, de Barcelona.

- La jornada del 14 de gener va tractar “Els pilars del sistema educatiu” i “L'arquitectura del sistema educatiu”.
- La jornada del 4 de febrer va tractar “El centre educatiu” i “El professorat”.
- La jornada del 4 de març de 2017, basada en la ponència “L'alumnat”, va tenir un format i un contingut diferents de les anteriors. La primera part va consistir en una taula rodona amb quatre experts sobre el tema “Com aprenen els alumnes?”. En la segona part els alumnes van ser els protagonistes i ells mateixos van exposar la seva visió sobre el sistema educatiu actual i sobre com hauria de ser en el futur.
- El 25 de març de 2017 es va dur a terme la jornada de cloenda del debat presencial, en la qual els autors de les ponències van fer un retorn de les aportacions que s'havien rebut fins al moment a través dels diversos canals de participació previstos. A continuació, es va obrir un torn de paraules, en el qual els assistents van tenir ocasió d'interactuar amb els ponents.⁵

---

⁵ Es poden visualitzar els vídeos de les jornades a: <https://www.youtube.com/user/consescat>

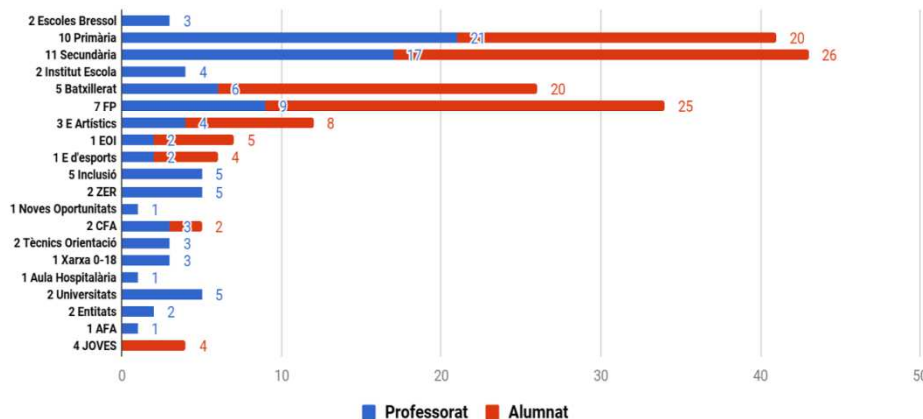

Les quatre jornades presencials van comptar amb **2.101 assistents**.

	Assistència	Centres	Professionals	Alumnes
1a jornada	579	15	31	–
2a jornada	583	16	40	–
3a jornada	609	30	49	109
4a jornada	330	–	6	–
TOTAL	2.101	61	136	109

Cal assenyalar que al llarg de les jornades s'han presentat **211 experiències de centres educatius** d'arreu del territori que desenvolupen iniciatives innovadores: 114 aportades per part de l'alumnat i 97 a càrrec de professorat.

Experiències presentades a les quatre jornades

La seixantena de centres que van exposar les seves experiències van ser els següents:

Ass. Joves Estudiants Cat. (AJEC)	Fundació El Llindar
Aula Hospitalària Can Ruti	Fundació Joan Salvador Gavina
CEE Ca N'Oriol	Fundació Nexe
CEE Crespínell	Fundació Pere Tarrés
CFA Carme Karr, Els Lledoners	Institut escola Daniel Magrané
CFA Lluís Castells	Institut Antoni de Martí Franquès
Col·legi Claver Raimat	Institut Baix Camp
Col·legi Immaculada Concepció	Institut Cal Gravat
Col·legi Les Alzines	Institut Castellarnau
Col·legi Mare de Déu dels Àngels	Institut de Gurb
Consell Nac. Joventut de Catalunya	Institut de l'Ebre
Consorti d'Educació de Barcelona	Institut de Sils
Diputació de Barcelona (Àrea Educació)	Institut de Tecnificació
Empieza por Educar	Institut Gabriel Ferrater i Soler
EOI de Cornellà de Llobregat	Institut Jaume Vicens Vives
Esc. d'Art i Superior de Disseny Ondara	Institut Joaquina Pla i Farreras

---

Escola Dolors Montserdà-Santa Pau	Institut Manel de Montsuar
Escola Els Cossetans	Institut Menéndez y Pelayo
Escola Espai 3	Institut Montperdut
Escola Germanes Bertomeu	Institut Montserrat Roig
Escola Joaquim Ruyra	Institut Montsià
Escola La Sínia	Institut Pere Martell
Escola La Trama	Institut Ramon Berenguer IV
Escola Lanaspà-Giralt	Institut Ronda
Escola Llibertat	Institut Thos i Codina
Escola Mil-lenari	Institut Tordera
Escola Pepa Colomer	Institut Torre Roja
Escola Riera de Ribes	Llar d'infants Saltiró
Escola Tàber	MIF Programa Formació Professorat
Escola Teresa Altet	ZER Monstia
FAPEL	ZER Riu Ondara

3.4. Subcomissió del CEC

La Comissió Permanent del Consell Escolar de Catalunya va crear una subcomissió específica per desenvolupar les actuacions previstes per donar compliment a l'encàrrec de la consellera d'Ensenyament de "dur a terme un estudi sobre com el sistema educatiu de Catalunya afronta els reptes emergents, per avançar en qualitat i equitat al servei d'un nou país i n'elabori l'informe corresponent". La presidenta de la subcomissió ha estat la senyora Coral Regí, que ha comptat amb el suport d'altres membres de la Permanent per coordinar els diversos temes.

En una primera fase de treball, es va desenvolupar el debat sobre el contingut de cada ponència en tres sessions de dues hores de durada cadascuna, des de primers de novembre fins a mitjans de febrer. Al novembre, la subcomissió va analitzar "Els pilars del sistema educatiu" i va consensuar unes conclusions. Al desembre, es van estudiar les propostes de la ponència "L'arquitectura del sistema educatiu". Al gener la subcomissió va treballar sobre els textos de les ponències "El centre educatiu" i "El professorat", i al febrer va debatre la ponència "L'alumnat".

En una segona fase de treball, a finals d'abril i començaments de maig, la subcomissió es va reunir novament per redactar unes conclusions per a cada un dels eixos del debat, que havien de servir de base per elaborar posteriorment el document que el Ple del Consell havia d'estudiar i aprovar.⁶ La subcomissió va comptar amb les conclusions provisionals que havien sorgit dels debats de les ponències durant els mesos de desembre, gener i febrer i amb les nombroses aportacions de persones, centres educatius, entitats i organismes rebudes a través dels diversos canals de participació que s'havien ofert a la comunitat educativa.

Les conclusions de la subcomissió van acompanyades en cada apartat d'una síntesi de les idees clau de l'eix de debat corresponent.⁷

---

⁶ El document aprovat pel Ple del Consell Escolar de Catalunya es pot consultar a l'enllaç http://consellescolarc.cat/gencat.cat/web/.content/consell_escolar/actualitat_consell_escola/documents_pdf/static_files/Doc_1-2017_Araesdema_aprovatPle.pdf

⁷ Es poden consultar les conclusions de la subcomissió a: <http://consellescolarc.cat/ca/araesdema/treball-subcomissio/>

Membres de la Subcomissió del CEC *Ara és demà*

Albors Pericàs, Daniel	Forga Visa, Pere	Regí Rodríguez, Coral
Arnau i Querol, Joaquim	Freixanet i Mayans, Josep M.	Ricart Nicolau, Joan
Aymerich i Balagueró, Ricard	Garcia i Lorenzo, Pepi	Rodes Guedes, Sílvia
Blanch i Huguet, Jordi	Manzano Tovar, Raül	Rodríguez Albertos, Ángela
Busom Torres, Manel	Martí García, Joan	Saló i Navarra, Francesc
Castillejos Segura, Benet	Martí Vilavella, Laia	Segovia Álvarez, Jessica
Castillo Navarro, Àlex	Massegú Calveras, Antoni	Senserrich Guitart, Magí
Cela i Ollé, Jaume	Moral Castrillo, Jesús	Tella i Macià, Francesc
Cid Espuny, Manuela	Nicolau Galindo, Lluïsa	Vallduriola Calbó, Núria
Codina i Puig, Joan Josep	Palou Sangrà, Juli	Vigués Julià, Maria Carme
Cullerés Balagueró, Miquel A.	Pinya Salomó, Carmina	Vila i Borralleras, Calamanda
Domènech Bonet, Antoni	Piqué i Faus, Rosa M.	Vique Ginés, Dolors
Erra i Solà, Anna	Polanco López, Josep P.	
Farriol i Canyelles, Pere	Prats Moreno, Josep Manuel	

---

4. Difusió del procés participatiu

El **butlletí** *Ara és demà* es va crear per difondre la informació que generava el debat sobre el futur de l'educació a Catalunya i que es va desenvolupar al llarg del curs 2016-2017. Quinzenalment, a través del butlletí, s'ha informat de les activitats relacionades amb el procés.⁸

Paral·lelament, amb l'etiqueta **#innovemara** a Twitter el Consell Escolar de Catalunya ha promogut la difusió d'experiències innovadores que es desenvolupen en el si del sistema educatiu català.

L'actualitat del debat també s'ha pogut seguir a la pàgina de Facebook del Consell Escolar de Catalunya i al perfil **@consescat** de Twitter, amb l'etiqueta **#CEC Ara és demà**.⁹

5. Síntesi d'aportacions

A continuació es presenta una síntesi de les aportacions recollides a través dels diferents canals de participació.

Les aportacions es presenten agrupades pels diferents eixos de treball i, dins de cada un, s'indica a quina qüestió de les plantejades fa referència. Alhora, les aportacions per a cada una de les qüestions plantejades s'han agrupat per grans conceptes.

---

⁸ Es poden consultar els butlletins a: <http://consellescolarcatal.gencat.cat/ca/araesdema/butlletis/>

⁹ Facebook: <https://www.facebook.com/consescat/> i Twitter: <https://twitter.com/consescat>

5.1. Eix 1: “Els pilars del sistema educatiu”

El context

- Es necessita un marc normatiu que aporti estabilitat i mirades a llarg termini.
- L’administració ha de proporcionar unes bases del sistema que garanteixin unitat, diversitat, equitat i qualitat per tothom.
- El sistema educatiu català requereix una llei de finançament pròpia.

Quines estratègies proposeu per garantir la igualtat d’oportunitats i l’educació de qualitat a l’abast de tothom?

Més recursos i gratuïtat efectiva

- Incrementar la inversió en educació per garantir l’assoliment de nivells europeus, així com garantir un model educatiu adaptat a les necessitats de la societat i innovador.
- Major volum de finançament per incrementar recursos humans, disposar de personal i recursos especialitzats, millorar infraestructures, formar el professorat, comptar amb materials millors, etc.
- Gratuïtat real per a totes les etapes del sistema educatiu no universitari perquè les actuacions siguin acurades i realistes i s’atenguin les particularitats de cada centre segons el context i es promogui la innovació educativa.
  - Establir un marc d’actuació per a l’organització i gestió de tots els centres docents públics a fi d’evitar la inequitat escolar, sobretot en una mateixa zona educativa. Facilitar un treball en xarxa entre centres propers en relació amb l’ús de les tecnologies per a l’aprenentatge, la formació del professorat, les propostes editorials o la programació curricular de matèries.
  - Universalitzar el préstec de llibres de text i materials didàctics.
  - Simplificar el procediment de concessió de beques i garantir-ne el pagament abans de l’inici de curs.
    - Si és possible, supeditar la continuïtat de la concessió als resultats acadèmics.
    - Als ensenyaments de 16 a 18 anys, introduir la validació del centre educatiu en la concessió de beques.
  - Incloure l’exempció del pagament del menjador escolar d’acord amb el llindar de la pobresa relativa per a Catalunya.

Equilibri entre centres educatius

- Garantir nivells de qualitat similars de tots els centres.
- Compensar mancances per equilibrar el sistema i garantir a les famílies una tria entre centres amb qualitat equiparable.
- Igualar condicions d’infraestructures (espais i edificis).
- Equilibri real entre escoles públiques i escoles concertades (garantir transparència de les escoles concertades i controls per evitar desequilibris entre escoles concertades i públiques).

Reduir les ràtios

Calen ràtios més baixes per mantenir fermes els pilars del sistema educatiu, per garantir la igualtat d’oportunitats i afavorir la inclusió dels diferents perfils d’alumnat i per permetre atencions més personalitzades i acompanyaments efectius.

Motivació i capacitació de l'alumnat

- Valorar i reconèixer potencialitats i mèrits dels alumnes durant tota l'etapa educativa.
- Identificar i potenciar les capacitats i els interessos de cadascú (potenciar fortaleses i atacar debilitats).
- Motivar els alumnes i potenciar les capacitats a través d'històries d'èxit que demostrin que tothom pot avançar.
- Processos d'orientació motivadors i acompanyaments intensos i personalitzats.
- Deures atractius i de caràcter motivador.

Adaptació al context

- Promoure l'èxit educatiu, no només escolar, i entendre la qualitat de l'educació en clau de proximitat al territori amb les característiques pròpies de cada context social i econòmic.
- Autonomia de centre per a la creació de projectes clars, adaptats a l'entorn i innovadors (amb llibertat de model organitzatiu i educatiu).
- Perfils professionals que s'adaptin a la complexitat, particularitats i necessitats del centre i el seu entorn.
- Autoavaluació amb indicadors que ajudin a entendre i afrontar les necessitats educatives específiques de cada centre.
- Conciliació i adaptació als horaris de l'alumnat.
- Garantir la possibilitat de formar-se al llarg de la vida, amb una oferta adaptada i de qualitat per a la formació d'adults.
- Dotar de major importància l'educació emocional i l'adquisició de valors.

Atenció a la diversitat

- Acceptar i atendre la diversitat com a premissa bàsica.
- L'adaptació passa per garantir la participació activa i l'aprenentatge.
- Distribució equitativa d'alumnes i revisar les zones escolars per evitar segregacions i guetos.
- Establir mecanismes de compensació per un repartiment equitatiu dels recursos destinats a atendre la diversitat.
- Més atenció als alumnes d'educació especial.
- Estratègies per afrontar el fracàs escolar: alternatives de graduació de l'alumnat que no assoleix l'ESO, mesures adaptades per als alumnes que no passen el batxillerat, accions per a reintroduir al sistema educatiu aquells alumnes que han abandonat el sistema educatiu de manera prematura, etc.

Estabilitat del sistema educatiu

- La qualitat de l'educació i la igualtat d'oportunitats requereixen un sistema educatiu estable i de mirades a llarg termini.
- Evitar la inestabilitat que representen per al sistema educatiu els canvis periòdics de les lleis d'educació.
- En les reformes educatives, donar de major protagonisme a les opinions i les aportacions de professionals i experts.
- Pacte educatiu per garantir la continuïtat del sistema i evitar reformes educatives consecutives.

Treball en xarxa i comunitari

- Potenciar els plans d'entorn i el treball en xarxa dels agents educatius dels àmbits formal, no formal i informal i concebre de manera global el temps educatiu.
- Per adaptar-se al territori, sumar visions de diferents actors (serveis socials, salut, entitats, administracions, centres educatius...), i adaptar les actuacions a les particularitats territorials.
- Coordinació entre departaments per definir un horitzó comú.
- Adscriure professorat segons zones i/o equips (dimensió intercentres).
- Evitar la competència entre centres i promoure la cooperació i el treball compartit.
- Implicar la comunitat escolar en la presa de decisions i les famílies en l'educació dels seus fills.
- Equilibrar l'oferta d'activitats dels centres.
- Compartir experiències d'aprenentatge.
- Compartir viatges i estades entre centres.
- Unificar la gestió de menjador per oferir un mateix servei al conjunt de centres de la zona.

Equitat

- Facilitar recursos i possibilitats a les persones que més ho necessiten. Garantir que s'atenen els alumnes en situació o risc d'exclusió social.
- Garantir un repartiment equitatiu del finançament.
- Vincular l'equitat a la igualtat d'oportunitats i no a la igualtat de resultats.
- Aprenentatges personalitzats.
- Sistema de beques equitatiu, eficaç i controlat per evitar frau.
- Garantir un sistema educatiu equitatiu mitjançant inspeccions.
- Disposar d'informació veraç i rigorosa (sindicatura de greuges, col·legis professionals...) per a la millora de l'equitat del sistema.
- Fomentar la transparència des de l'administració. Cal publicar el cost de la plaça escolar i el que aporta l'administració en cada cas, així com la seva evolució en el temps, com a elements a incloure dins l'Observatori de l'Equitat que es proposa instaurar.
- Millorar la informació acadèmica a través d'un historial acadèmic únic comú a Catalunya perquè en els traspasos d'alumnes entre centres es disposi d'informació més acurada. A través del mateix mecanisme, es disposaria de més informació sobre el significat del títol d'ESO i de les competències específiques de cadascú.
- Amb les polítiques compensatòries necessàries cap centre hauria de ser considerat d'alta complexitat.
- Assegurar-se que tots els alumnes poden gaudir de totes les activitats.

Professorat

- Garantir bones condicions de treball del professorat: càrregues laborals raonables per assegurar una tasca educativa de qualitat, i amb recursos suficients al seu abast.
- Professorat motivat, amb vocació, compromès i amb majors nivells de reconeixement social.
- Millora de la formació a la universitat, per garantir una preparació òptima per afrontar la complexitat de la societat actual.

Igualtat de gènere

- Plans d'actuació per promoure la igualtat de gènere dins el sistema educatiu.
- Evitar diferències de gènere a l'hora d'escollir itineraris formatius.

- Acabar amb el sostre de vidre amb què es troben les dones en el desenvolupament de les seves carreres acadèmiques i professionals.
- Incrementar el volum de dones presents en els llocs de direcció dels centres educatius.
- Evitar la segregació per sexe.

Jornada escolar

- Facilitar els àpats de migdia a casa i escurçar l'horari de dedicació a les activitats extraescolars a la tarda.
- Afavorir la incorporació de professionals especialitzats i facilitar l'ús social de les instal·lacions escolars.
- Completar la franja horària de la tarda amb activitats de caire educatiu i gratuïtes en aquells centres que optin a l'horari intensiu.
- Canviar l'horari continuat de secundària i batxillerat per un horari amb una pausa curta per dinar.

Avaluació externa

- Implantar una avaluació externa dels resultats acadèmics, independent de l'administració educativa, amb indicadors clars i coneguts, i resultats públics.

Quins són els elements per aconseguir la inclusió a l'aula, el centre, l'entorn i el sistema educatiu?

Concepte d'inclusió

- Nova mirada per adaptar el concepte a la realitat social actual:
  - La inclusió no és assimilar, sinó acollir i acceptar la diversitat.
  - Repensar els suports actuals a la inclusió.
  - Necessitat d'afrontar i promoure la inclusió a través del treball en xarxa i projectes comunitaris (necessitat de metodologies participatives).
  - Tenir en compte la gran diversitat de l'alumnat i de necessitats educatives específiques.
  - Promoure valors en positiu i donar més importància a les emocions.
- El sistema educatiu ha d'incloure totes les persones, sense discriminació per raó d'origen, raça, gènere, orientació sexual, etc.
- L'escola ha de ser inclusiva i la diversitat ha de ser vista com a riquesa i oportunitat. Cal preveure, però, un sistema compensatori per a les situacions de més difícil integració.

Equitat

- Evitar la segregació per origen, religió o nivell econòmic.
- Plantejar agrupacions diferents a les edats (nous criteris d'agrupació).
- Garantir la detecció precoç de necessitats específiques dels alumnes.
- Evitar la competitivitat entre centres concertats i públics.
- Revisar els criteris de puntuació i trencar percepcions negatives vers certes escoles.
- Desenvolupar projectes d'èxit a les escoles actualment estigmatitzades.

Escolarització

- Treballar l'escolarització per zones educatives amb la implicació de la direcció de cada centre en la millora de la zona i amb la interlocució de l'administració.
- Fomentar la universalització de l'escolarització obligatòria i no obligatòria entre els col·lectius més vulnerables mitjançant campanyes de sensibilització i informació.
- Fomentar la provisió de serveis compartits entre municipis rurals per assegurar l'escolarització de 0 a 3 anys.
- Revisar els criteris de preinscripció per evitar frau i discriminacions.
- Limitar les ràtios.
- Reservar places de matrícula viva i NEE per redistribuir alumnat al conjunt de centres de la zona i garantir-ne una bona gestió.
- Promoure el model de contracte-programa amb centres concertats perquè s'incorporin a la redistribució d'alumnat: objectius i suports.
- Assumir entre tots els centres d'una manera distribuïda la incorporació d'alumnat d'origen estranger.

Servei d'Educació de Catalunya

- Garantir el dret a l'elecció de centre per part de les famílies en funció de l'interès que els despertin els PEC dels centres a què puguin optar per zona educativa.
- Simplificar el sistema educatiu actual amb una xarxa única de centres de titularitat i gestió públiques, que inclogui els actuals centres públics i concertats, així com els serveis educatius, altres agents educatius formals i no formals i agents socials.
- Preveure un període d'integració dels centres privats i del seu professorat a la xarxa pública d'uns deu anys.
- Revisar la signatura o la renovació de concerts amb escoles que segreguen per sexe.

Equips professionals

- Formació permanent i especialitzada del professorat.
- Garantir la identificació de necessitats educatives i la capacitat de sensibilitzar l'alumnat.
- Docències compartides (dos professors per aula) per facilitar acompanyaments, la inclusió d'alumnes d'origen estranger i atendre dificultats d'aprenentatge.
- Incorporar nous perfils professionals als centres, segons la seva complexitat:
  - Administrador econòmic.
  - Psicòleg o psicopedagog: lliure de càrrega lectiva, per assessorar en atenció a la diversitat, agilitar tràmits i acompanyar l'alumnat amb atenció individualitzada.
  - Educador social.
  - Mestre d'educació especial.
  - Animador sociocultural (aules de formació d'adults).
  - Tècnic de laboratori.
- Menys hores lectives i més temps per preparar i adaptar materials i recursos.
- Coordinació entre equips professionals:
  - Per adaptar les metodologies a les diferents necessitats educatives.
  - Per promoure valors i projectes educatius de caràcter inclusiu.
  - Per redefinir tasques, delimitar funcions i adaptar la distribució del temps.

Treball en xarxa i amb l'entorn

- Desenvolupament de plans educatius d'entorn.
- Promoure la inclusió no només des de l'escola, sinó des de col·laboracions amb els diferents agents de l'entorn (salut, serveis socials, entitats i associacions, centres de salut mental infantil i juvenil (CSMIJ), empreses del territori, administracions, etc.).
- Consolidar l'escola com a element socialitzador, també en horari extraescolar.
- Comptar amb la participació del personal no docent dels centres educatius.

Necessitats educatives

- Fixar objectius d'educació inclusiva per eliminar progressivament els centres d'educació especial en el termini de dues legislatures.
- Potenciar la detecció precoç de necessitats específiques a l'educació infantil per part de personal qualificat i aplicar-hi tractament al més aviat possible.
- Considerar els trastorns del llenguatge i/o de comunicació i els retards greus del llenguatge com a necessitats educatives especials a fi de proporcionar-hi suport especialitzat.
- Descriure els retards moderats i lleus del llenguatge d'una manera específica.
- Incorporar logopedes als EAP per elaborar els informes sobre trastorns del llenguatge.

Educació en el lleure

- Garantir el desplegament normatiu pel que fa a l'àmbit del lleure educatiu tal i com marquen l'Estatut d'autonomia de Catalunya i la Llei d'educació (LEC).
- Integrar l'educació en el lleure en el treball en xarxa de la zona educativa
- Garantir l'accés de tots els infants a activitats de lleure educatiu de qualitat, inclusiu i plural, tant dins com fora del centre escolar i augmentar les activitats que ofereixen directament les administracions

Quin tractament del plurilingüisme i la interculturalitat cal en l'educació per preparar la ciutadania per a una societat democràtica i plural?

Promoció del plurilingüisme

- Assumir el plurilingüisme com a element clau i transversal de l'educació i viure la diversitat lingüística com un valor.
- Adaptar-se al plurilingüisme de l'entorn com a estratègia per promoure la cohesió social.
- Reconèixer les diferents llengües existents, alhora que es considera el català com a llengua vehicular.
- El sistema ha de garantir el ple domini de la llengua catalana i la castellana en finalitzar l'ensenyament obligatori.
- Garantir l'organització d'activitats educatives encaminades a promoure el plurilingüisme.
- Revisar metodologies per incrementar la pràctica en l'aprenentatge de les llengües (en detriment de la part magistral).
- Iniciar l'aprenentatge de llengües estrangeres en edats primerenques.
- Millorar la qualitat dels ensenyaments acadèmics de llengües estrangeres per assumir plenament des del sistema educatiu la formació en la competència en anglès.
- Garantir els recursos econòmics per estendre el canvi metodològic en l'educació de les llengües estrangeres: grups reduïts i més personal docent.

- Millorar la competència en llengües estrangeres del professorat, ja a la formació inicial.
- Estendre l'ús vehicular de l'anglès a assignatures no lingüístiques, també a primària.
- El model d'educació plurilingüe inclusiu del sistema educatiu de Catalunya ha de tenir en compte l'AICLE (aprenentatge integrat de continguts i llengües estrangeres) i el TIL (tractament integrat de llengua i continguts).
- Promoure entre l'alumnat l'acreditació d'anglès.
- Millorar la presència de l'alemany com a llengua estrangera en els centres educatius.
- Promoure el reconeixement dels coneixements de llengües estrangeres com un mecanisme per afavorir la inclusió i la consideració de les persones que venen d'altres països.
- Fer més visibles les diferents llengües mare de l'alumnat (rètols al centre, celebracions, actes acadèmics...).
- Incorporar a l'expedient acadèmic de l'alumnat el nombre d'hores i la participació en projectes, premis i intercanvis en llengües estrangeres.
- Promoure el plurilingüisme com a eix transversal en totes les matèries.
- S'ha de tenir un bon projecte lingüístic de centre.

Reconeixement de la diversitat cultural

- Incidir en el respecte a la diversitat de l'alumnat i promoure l'heterogeneïtat en tots els àmbits i organitzacions que afectin els processos educatius.
- Dotar de més prestigi la interculturalitat com a valor i element de riquesa per al sistema educatiu. Treballar a favor de la interculturalitat, entesa com una oportunitat i en cap cas un perill.
- Identificació i coneixement de les diferents cultures i procedències per facilitar-ne un reconeixement social i simbòlic.
- L'escola ha de ser acollidora i integradora, alhora que ha de motivar el procés de vinculació amb la llengua i la cultura pròpies del país.
- Afavorir la sensibilització i la pedagogia vers la interculturalitat a través d'activitats específiques, que aprofitin el bagatge i el coneixement dels alumnes i les famílies d'origen estranger.
- Garantir que els centres educatius formin part activa d'un entorn multicultural.
- Estimular el coneixement propi entre famílies d'orígens diversos mitjançant intercanvis culturals que promoguin la integració.
- Aposta per aprenentatges vivencials de la cultura catalana per facilitar la integració i la inclusió.

Educació religiosa

- Garantir un tracte igualitari de totes les religions.
- Proporcionar una educació religiosa que respongui a la mentalitat actual, deslligada de dogmatismes moralitzants i fixada en la fenomenologia religiosa i la història de les religions, que contribueixi a configurar una mentalitat lliure, responsable, raonada, relativa i no dicotòmica.
- Cultura religiosa:
  - Introduir la matèria de cultura religiosa, fonamentada en la diversitat de confessions religioses i el respecte, amb presència en totes les etapes educatives no universitàries.

- La matèria de cultura religiosa hauria de ser impartida per professionals que acreditin coneixements específics en diversitat religiosa.
- Desenvolupar el currículum de cultura religiosa a partir dels treballs d'una comissió formada per representants de les comunitats religioses, pedagogs, experts en ciències de les religions i docents amb experiència en la matèria.
- Integrar cultura religiosa a l'àrea de cultura i valors
- Incorporar els continguts cultura religiosa (història, antropologia, sociologia) i formació religiosa (filosofia, teologies, psicologia) en la formació inicial de tots els docents. Tots els docents han de contribuir a la formació de la dimensió religiosa humana sense fer adoctrinament. La dimensió religiosa és humana i ningú en té l'especialitat perquè integra coneixement de base cognitiva, experiència de base emocional i integració de base vital i espiritual.
- Difondre els pocs programes de cultura religiosa o de diàleg interreligiós i d'educació de la dimensió religiosa humana. L'Associació Unesco per al diàleg interreligiós (2001) i la Societat Catalana de Pedagogia (2003) han fet aportacions en aquest sentit. Referents de diàleg interreligiós a l'educació: Raimon Panikkar i Clemens Mendonca.
- S'ha d'entendre la diversitat religiosa com una oportunitat i com a riquesa educativa. Per això es demana repensar i incloure els punts següents:
  - Un reconeixement curricular en l'àmbit educatiu de la presència de diverses religions a Catalunya, com a factor actual i estructural d'una societat catalana diversa.
  - Una assignatura obligatòria amb uns continguts educatius bàsics sobre el coneixement de les religions relacionats amb la història, els valors i les creences presents en la societat catalana i com alternativa a l'assignatura confessional, amb la incorporació, també, del coneixement de la cultura religiosa de les altres religions. Totes dues assignatures amb un contingut avalat per les tradicions religioses pròpies. Aquest coneixement és imprescindible: no podem estimar o valorar allò que no coneixem.
  - Un professorat format en diversitat religiosa i reconegut per les diverses confessions.
  - Una comissió que vetlli per la diversitat a les escoles, en la qual les religions, a través dels seus designats, hi puguin ser presents.
- La religió a l'escola ha de ser optativa per a les famílies i d'oferta obligatòria per als centres. Sigui quina sigui la religió.
- En relació amb els continguts sobre religió es proposa:
  - Establir continguts sobre diversitat religiosa en el programa formatiu del professorat.
  - Implementar la religió islàmica prevista en l'ordenament jurídic.
  - Implementar per al conjunt de l'alumnat una nova assignatura de cultura religiosa.

Educació artística

- Introduir i potenciar l'educació audiovisual.

Educació cívica

- Introduir l'educació de les tasques domèstiques: neteja, cuina i reciclatge.

Educació digital

- Introduir l'educació en l'ús de les tecnologies digitals.
- Canviar de mentalitat: de recurs didàctic a pilar del sistema educatiu.
- Aprofitar les aportacions de les tecnologies i les xarxes socials per a finalitats d'ús educatiu.

Professorat

- Professors com a transmissors del respecte a la diversitat i a la diferència. Entendre la interculturalitat i el plurilingüisme com un element clau de la tasca pedagògica.
- Formació en llengües adreçada al professorat i incorporació de personal nadiu.
- Professors amb nivells de coneixement òptims pel que fa a la didàctica i ensenyament de segones llengües a través de mètodes adaptats i útils.
- Facilitar el reconeixement i la posada en valor per part dels alumnes de les diferents llengües, cultures i religions.
- Existència del recurs de traductors quan es necessiti. Quan l'alumne i la seva família no parlen cap idioma amb què ens puguem entendre, tenir un traductor es converteix en vital per entendre la seva situació i així afavorir la inclusió.

Equitat

- Conscienciació i sensibilització en relació amb les oportunitats que la diversitat ofereix.
- Afavorir la diversitat amb repartiments equitatius dels alumnes: repartiment equilibrat de l'alumnat d'origen estranger mitjançant mesures de compensació i reequilibri.
- Facilitar la mobilitat de l'alumnat per garantir la igualtat d'oportunitats i la diversitat.
- Evitar diferències i desequilibris entre centres públics i concertats.
- Reduir ràtios (treball amb grups reduïts) per facilitar el reconeixement de la interculturalitat i el plurilingüisme.

Revisar metodologies i estratègies

- Integrar famílies de diferents cultures i que parlen llengües diferents a l'escola. Cal una participació real dels diferents col·lectius per potenciar la interculturalitat i el plurilingüisme.
- Garantir un bon sistema d'acollida de les famílies novingudes.
- Afavorir metodologies actives en els processos d'aprenentatge i potenciar l'ús de les tecnologies en aquest sentit.
- Revisar els projectes lingüístics dels centres.
- Dotar de més pes el concepte de ciutadania i reduir la pressió pel currículum.

Més recursos

- La promoció del plurilingüisme i el reconeixement de les diferents cultures requereixen més recursos per:
  - Formar i capacitar els docents.
  - Equilibrar els centres educatius i reduir les diferències.
  - Facilitar l'acollida de l'alumnat nouvingut.
  - Desenvolupar plans individuals d'aprenentatge.
  - Recuperar accions com les classes de suport de català o l'aula d'acollida.
  - Promoure nous recursos didàctics.

Com es pot enfortir el rol de la família amb relació a l'educació? Com s'ha de vehicular la seva participació en la presa de decisions sobre polítiques educatives?

Vinculació centre educatiu – família

- Assumir la necessitat i importància de conèixer l'opinió de les famílies. La seva opinió esdevé clau per prendre decisions més eficients.
- Obertura de les escoles a les famílies mitjançant espais de coneixença mútua, espais de debat, implicació de les famílies en els plans educatius de centre, espais físics a disposició de les famílies, activitats escolars com ara tallers mensuals amb la participació de famílies i fills, etc.
- Apoderar els consells escolars dotant-los de més pes i utilitat.
- Potenciar les AMPA.
- Per facilitar la vinculació, cal racionalitzar els horaris laborals i promoure la conciliació.
- Majors nivells de seguiment i suport a les famílies per part dels centres educatius.
- Necessitat de garantir la vinculació amb les famílies a secundària
- Traspàs d'informació valuosa i útil a les famílies.
- Atenció especial a la vinculació amb famílies novingudes, a través de plans d'acollida.
- Fomentar la participació de les famílies més allunyades culturalment de l'entorn escolar mitjançant el seguiment efectiu del contracte de corresponsabilitat.
- Oferir formació d'adults i mediació a les famílies que ho necessitin perquè puguin ajudar els seus fills a primària.

Rol actiu de les famílies

- Famílies més participatives, perquè són actors rellevants de la comunitat educativa.
- Participació activa de les famílies: facilitar la presència puntual a l'aula i el coneixement de la realitat del centre mitjançant la col·laboració en les activitats escolars, amb coneixement dels límits i directrius pautades pels projectes educatius i el professorat.
- Famílies corresponsables i compromeses amb l'educació que siguin referents per als alumnes.
- Participació continuada i quotidiana (voluntariat, activitats col·laboratives de tarda, etc.).
- Major presència de les famílies al Departament d'Ensenyament i en d'altres institucions.

Espai comunitari

- Escola oberta a les famílies i a la comunitat. Cal ampliar el concepte de comunitat educativa i incorporar-hi agents com entitats, administracions locals, famílies, etc.
- Escola i professorat participant fora de l'aula, implicats amb l'entorn mitjançant la participació activa en projectes i activitats comunitàries.
- Garantir un rol rellevant de les famílies en projectes comunitaris i d'entorn.

Pedagogia i aprenentatge

- Potenciar la confiança mútua entre escola i família. Recuperar complicitats i empatia.
- Nova mentalitat. Aprendre a participar i canviar de perspectiva en els processos d'escolta.
- Necessitat de sumar visions diverses i de caminar cap a una mateixa direcció.
- Normalització de noves realitats socials i tipologies diverses de família.
- Trencar els binomis usuari-família i escola-prestadora.

5.2. Eix 2: “L’arquitectura del sistema educatiu”

Quins canvis proposaríeu en l’estructura de les etapes educatives per garantir l’èxit i la formació al llarg de la vida?

Educació infantil

- Posar en valor la família i la integració pedagògica, i augmentar la interrelació entre escoles bressol i centres de primària.
- Major flexibilitat i adaptabilitat d’horaris i assistència entre escoles bressol i famílies.
- Respectar l’estadi evolutiu de l’infant, sense avançar processos.
- Mantenir la durada actual del cicle 0-3 d’infantil; dotar-lo de cobertura universal i dels serveis d’acompanyament en la criança per a les famílies.
- Mantenir l’acabament del cicle als sis anys.
- Orientar l’etapa cap a models que defugin l’assistencialisme i que reconeixin la qualitat i utilitat dels models educatius de les escoles bressol.
- Universalització de l’escolaritat als dos anys, per afavorir els processos d’estimulació precoç, la conciliació i l’equitat.

Educació primària

- Major flexibilitat en l’ensenyament primari per tal que els alumnes marquin els ritmes del currículum i no a la inversa.
- Gratuïtat per a tothom per garantir la igualtat d’oportunitats.
- Dotar de major importància l’orientació a l’alumnat durant l’educació primària per potenciar habilitats i capacitats.
- Jornada continuada i oferta d’activitats extraescolars, sobretot de reforç, subvencionades per les administracions locals.
- Valorar la possibilitat de programar horaris diversificats.
- Fer una valoració de l’impacte de la jornada intensiva en l’alumnat i les famílies (menjador, accés a activitats extraescolars, suport en l’estudi...)
- Allargar l’etapa fins als 14 anys i incorporar un període d’acompanyament a l’alumne.
- Romandre més temps a l’escola i evitar el canvi de centre.

Educació secundària

- Facilitar que els alumnes descobreixin els seus interessos a partir de més flexibilitat. Cal una organització de l’etapa més flexible.
- Cal fer un pas endavant en polítiques de conciliació de la vida familiar i laboral per mantenir l’acompanyament i els serveis en el pas de primària a secundària.
- Vetllar perquè els alumnes de 1r i 2n d’ESO segueixin a les escoles, sobretot en l’àmbit rural.
- Activar programes de tutorització dels alumnes que amb dificultats a l’ESO i oferir-los alternatives professionalitzadores.
- Diversificar itineraris per facilitar l’obtenció del graduat escolar.
- Evitar l’excés d’assignatures optatives ja que treuen temps a les instrumentals.
- Promoure avaluacions als instituts amb més fracàs escolar.
- Introduir una sortida d’FP al darrer curs de secundària destinada als alumnes amb risc d’abandonament i als que no superen l’etapa.

Educació 15-18 anys

- Es planteja l'obligatorietat de l'educació fins als 18 anys, si bé condicionada a la capacitat del sistema per respondre a les necessitats de tot l'alumnat i l'adequació de la legislació laboral per definir itineraris que permetin combinar formació i ocupació.
- Crear passarel·les i elements de flexibilització entre FP i batxillerat perquè, si escau, l'alumnat pugui canviar el seu itinerari. Establir també passarel·les entre els estudis de grau, postgrau i formació professional per facilitar el trànsit dels uns als altres.
- Establir mecanismes per garantir la formació contínua de persones amb discapacitat.
- Millorar els processos d'orientació de l'alumnat i connectar millor els instituts, els centres d'FP i les empreses.
- Revisar les polítiques de beques dels 16 als 18 anys per evitar l'exclusió de persones interessades a estudiar.

Batxillerat

- Replantejar les metodologies d'ensenyament a batxillerat. Fer-lo més competencial i reduir el protagonisme de les classes magistrals.
- Fomentar el batxillerat tecnològic i artístic per mostrar que són opcions amb oportunitats.
- Ampliar els cursos de batxillerat a tres, perquè existeix un salt molt significatiu entre la secundària i el batxillerat.
- Introduir al batxillerat pràctiques pròpies de la modalitat a fi d'anticipar la professionalització en aquests estudis.
- Introduir al batxillerat estades d'empresa a fi de facilitar l'orientació dels estudiants cap als estudis superiors i la professionalització i/o serveis a la societat.

Formació professional

- Regular la planificació de l'oferta i atendre la demanda de perfils.
- Afavorir la formació professional integral, però en diferents centres.
- Els estudis de formació professional bàsica, un cop exhaurides les possibilitats acadèmiques de secundària, haurien de ser de dos cursos i conduir únicament als ensenyaments d'adults, o bé permetre la reincorporació a l'educació superior
- Caldria crear una FP bàsica a temps parcial perquè fos compatible amb una feina.
- Afegir un curs al grau superior de formació professional (3 anys) per poder realitzar FP dual.
- Introduir en la formació professional de grau mitjà una aproximació al món laboral i a l'economia de l'àrea geogràfica del centre per mantenir la proximitat del centre com a alternativa a la formació de grans centres d'FP de grau superior i batxillerat.
- Eliminar el curs pont d'accés entre FP de grau mitjà i FP de grau superior de la mateixa branca.
- Crear i potenciar centres específics de formació professional integrada, adaptats a la Llei de formació i qualificació professional, a partir de la col·laboració entre els departaments amb competències d'ensenyament i de treball, amb una oferta integrada adaptada a empreses i persones.
- Internacionalitzar la formació professional.
- Fomentar qualificacions atractives, reconegudes i prestigioses i la vinculació amb el territori.
- Incorporar l'FP adaptada.

Universitat

- Modificar les PAU i convertir-les en proves competencials.
- Currículum més obert a la universitat.
- Oferir un ventall ampli d'assignatures durant el primer curs d'universitat per ajudar l'alumne a decidir què vol estudiar.
- Cercar nous sistemes de finançament de les universitats.
- Crear la figura dels alumnes "oients" a les universitats, per provar els estudis abans de formalitzar la matrícula.

Coordinació entre etapes

- La secundària s'ha de nodrir del funcionament de la primària per garantir la coherència del projecte educatiu.
- Cal fomentar la coordinació entre primària i secundària per mantenir un mateix model metodològic.
- El pas de primària a secundària ha de ser més gradual.
- Cal reformular metodologies i l'organització dels instituts.
- Disposar d'un institut de referència per a cada escola pública per mantenir la continuïtat i l'adaptació del projecte educatiu.
- Reduir la regulació del currículum per part del Departament d'Ensenyament.
- La coordinació entre departaments ha de ser real i efectiva.
- Cal promoure una oferta adequada adreçada a les persones amb dificultats greus i permanents.

Millores transversals

- Plantejar els canvis en l'estructura de les etapes educatives pensant en metodologies i avaluacions, i no tant en franges d'edat. S'hauria de pensar més en la maduresa i el desenvolupament personal que en l'edat biològica.
- Promoure una reflexió profunda per definir etapes educatives a partir del principi d'inclusió i tenint en compte les competències a aprendre
- Cal respectar els diferents ritmes i formes d'aprenentatge i canviar l'estructura i la dinàmica de les classes per facilitar l'adquisició de competències.
- Revisar la normativa d'espais (metres quadrats de les aules, àrea per alumne dins les aules) per adaptar els centres a les reformes educatives.
- Estructurar el sistema educatiu en cicles de tres cursos:
  - 0-3: Bressol
  - 3-6: Preescolar
  - 6-9: Primària
  - 9-12: Bàsica
  - 12-15: Secundària
  - 15-18: Específica
  - 18-21: Superior
  - +21: Postgraus i doctorats
- Crear una base de dades en què quedi reflectida la vida escolar de l'alumne, accessible al tutor i a la família.

- Amb la dotació econòmica corresponent, fixar les ràtios en aquestes quantitats:
  - o Bressol: 12
  - o Preescolar: 15
  - o A partir de primària: 20
- Realitzar un estudi d'impacte i de transformació dels canvis proposats per la ponència en l'arquitectura del sistema educatiu, específicament en relació amb les franges d'edat que es proposa que concorrin en els diferents tipus de centres.
- Convalidar acadèmicament els ensenyaments extraescolars de música i esportius.
- Canviar l'agrupació dels alumnes, no pas per any natural, sinó pel cicle coincident amb el curs, és a dir, els nascuts entre l'1 de juliol i el 31 de juny de l'any següent.
- Incloure transversalment al currículum matèries sobre educació emocional, creixement personal, autoconeixement, lògica, memòria, organització, habilitats socials, etc.
- Noves metodologies d'ensenyament per millorar habilitats socials i potenciar el treball en equip i col·laboratiu.
- Tenir en compte l'ensenyament en educació especial (no esmentat a la ponència) i la formació d'adults.
- Garantir una bona planificació dels espais.

Conciliació

- Evitar que les famílies “deleguin” l'educació dels fills a la institució escolar. Això requereix canvis culturals, socials i laborals per garantir l'acompanyament de les famílies en l'educació.
- Fer jornada continuada en totes les tipologies de centres, amb l'objectiu d'evitar la competència entre els centres. Això no es pot assolir sense una adaptació del context per tal que sigui possible, ampliant els recursos que afavoreixin l'eficàcia, i passaria també per fer canvis en els horaris de l'esfera laboral.
- Posar en valor el paper de les famílies amb fills de 0 a 2 anys, ampliant permisos de maternitat i/o paternitat i garantint que se'n puguin fer càrrec.
- Cal que l'etapa de 0 a 6 anys sigui flexible en funció de les necessitats horàries de les famílies.
- Política educativa que vetlli perquè els infants passin més temps amb la família, i reduir les jornades laborals durant les primeres edats

Quines accions de col·laboració han d'establir-se amb els agents que intervenen en l'educació des dels àmbits sanitari, de benestar social, de justícia, etc.?

Estructures de coordinació

- Crear estructures de coordinació estables entre els diferents agents.
- Facilitar la coordinació amb els agents externs que atenen els alumnes.
- Els ajuntaments han d'exercir rols de lideratge de les estructures de coordinació.
- Aprofitar la diversitat d'actors presents a les estructures de coordinació (famílies incloses) per evitar que els joves perdin oportunitats.
- Vetllar perquè les estructures garanteixin la continuïtat pedagògica entre etapes, i valoracions compartides de les mancances i necessitats no cobertes dels alumnes.
- Estructures que disposin de comissions i/o grups de treball que relacionin el sector educatiu i l'empresarial.

- Definir la figura del coordinador de centre (referent i amb capacitat de decisió), i convertir els EAP en figures de mediació

Espais de treball conjunt

- Creació i desenvolupament d'espais de coordinació interdisciplinària que treballin de manera efectiva, sobretot als centres de màxima complexitat.
- Garantir la presència als espais de treball conjunt de serveis com els centres de desenvolupament infantil i atenció precoç (CDIAP), centres de salut mental infantil i juvenil (CSMIJ), equips d'assessorament i orientació psicopedagògica (EAP), Seguretat Social, equips d'atenció a la infància i l'adolescència (EAIA), àrees bàsiques de salut (ABS), etc. per tal que tinguin presència efectiva als centres educatius. Es considera imprescindible la presència d'agents vinculats amb la salut, l'àmbit social i la justícia.
- Promoure mecanismes i espais per implicar també les entitats de l'entorn, perquè tenen un rol de complement absolutament necessari.
- Implicar tots els agents socials per aconseguir la plena conciliació laboral i escolar.

Treball en xarxa

- Promoure el treball en xarxa, també amb les empreses, per crear sinergies que impactin en el benestar i l'evolució dels alumnes, i que generin resultats.
- Promoure i garantir l'efectivitat del treball en xarxa a través de plans educatius d'entorn. El treball amb l'entorn és imprescindible per tractar aspectes com els valors, els hàbits, la justícia, etc.
- Dotar de la importància que es mereix el treball en xarxa anant més enllà del traspàs d'informació i promovent coordinacions efectives i treball compartit.
- Afavorir el treball en xarxa d'alguns professors amb altres actors i convertir les escoles en agents proactius que promoguin i motivin treballar de manera col·laborativa amb l'entorn.
- Garantir el treball en xarxa entre agents especialitzats (CSMIJ, EAP, centres de salut, etc.) i professors per atendre casos d'alumnes amb necessitats educatives especials.

Instruments

- Disposar de protocols senzills de coordinació entre agents i centres per agilitar les actuacions amb alumnes i famílies vulnerables. Cal disposar d'instruments per garantir la detecció precoç de necessitats.
- Definir sistemes de col·laboració entre els àmbits de la salut, l'escola i els serveis socials, a través de convenis.
- Estudiar la incorporació de personal sanitari als centres per atendre qüestions com la mala alimentació, al·lèrgies, primers auxilis, etc.
- Generar canals eficients de traspàs d'informació entre agents, per exemple per assegurar intervencions ràpides quan sigui necessari.
- Disposar de diagrames de fluxos i persones de referència per a cada tema.
- Acompanyament a l'alumnat de secundària menor de 15 anys, per part de l'Institut Obert de Catalunya.
- Elaboració compartida de plans de treball personalitzats.
- Afavorir l'organització compartida d'activitats extraescolars.

Gestió i recursos

- Cal una major inversió per promoure i facilitar les coordinacions entre agents diversos.
- Més ajuts econòmics i major orientació familiar.
- Sistema de beques i ajuts per a totes les etapes educatives.
- Més recursos per als EAP, actualment sobresaturats.
- Reduir la burocràcia per incrementar la rapidesa en l'acció i facilitar la flexibilitat.
- Major incidència dels serveis socials en el seguiment de les famílies.
- Disposar de centres d'educació especial de referència per als centres ordinaris.

Quines característiques ha de tenir la formació professional per respondre als reptes actuals i futurs, aconseguir una millor adaptació al mercat laboral i incrementar el nivell formatiu de la població?

Prestigi i efectivitat

- Reformar el sistema de formació professional (FP a partir d'ara) per tal que sigui més efectiu i útil. La reforma ha de servir per dotar l'FP de la importància i l'exigència que mereix.
- Convertir Catalunya en capdavantera en el procés de posar en valor i prestigiar l'FP, sobretot la dual.
- Bons processos d'orientació i guiatge cap a l'FP per tal que l'alumnat sigui capaç de trobar les seves oportunitats, entenent l'FP com una sortida d'èxit al món laboral.
- Incentivar el valor de l'FP i donar-la a conèixer en major mesura a la comunitat educativa, específicament entre el professorat d'institut, a fi de fomentar-la des de secundària.
- Dignificar i promoure valoracions positives de l'FP, sobretot al si de les famílies. Cal trencar percepcions socials negatives i poc ajustades a la realitat per convertir l'FP en una opció atractiva.
- Generar bona informació i espais en què l'alumnat potencial pugui tenir un primer contacte i conèixer a fons l'FP.

Enllaç amb la realitat socioeconòmica del territori

- Vincular les necessitats socials i econòmiques amb els plans formatius de l'FP, i vincular-los amb la realitat del país en general i del territori local en particular.
- Presència de l'empresa a l'FP per connectar itineraris amb sortides laborals. Cal un treball conjunt amb el món professional en el disseny de l'oferta.
- Augmentar l'oferta formativa de l'FP i adaptar-la a la demanda del territori.
- Treballar l'FP des de perspectives comunitàries per implicar-hi més els agents que hi intervenen.
- Interconnectar més i millor el batxillerat, l'FP i el mercat laboral.
- Flexibilitzar l'FP per facilitar la detecció d'interessos i necessitats de joves i empreses.
- Adaptar l'FP a la cultura i el context actual, mitjançant orientacions finalistes i oferta diversificada. L'adaptació també ajudaria a revalorar l'FP.

Formació professional dual

- Necessitat de consolidar, posar en valor i millorar l'FP dual. Cal una FP dual amb garanties i prestigiosa.

- Prendre de referència experiències d'èxit d'altres països de la Unió Europea a l'hora de definir millores.
- Garantir que es combina de manera efectiva la formació amb l'aprenentatge pràctic.
- Fugir dels abusos a les pràctiques. Establir un control sindical dels alumnes practicants. FP dual amb el compromís de les empreses d'establir relacions laborals ajustades a la llei.
- Respondre, a través de l'FP dual, a diferents tipus d'interessos socials.
- Totes les especialitats de l'FP haurien de ser duals.

Gestió i recursos

- Destinar recursos econòmics suficients per disposar d'una FP en condicions
- Millorar les competències del professorat de l'FP, i vincular-lo amb el món empresarial. Cal professorat preparat per motivar i desenvolupar projectes de centre clars i útils.
- Disposar d'elements de flexibilitat per facilitar el pas de batxillerat a cicles formatius i a la inversa.
- Ampliar l'oferta formativa de grau mitjà per establir més relacions amb estudis posteriors de grau superior.
- Treballar per projectes.
- Facilitar la mobilitat dels alumnes que vulguin estudiar cicles d'FP que els interessin ubicats a comarques veïnes, sobretot quan les capacitats empresarials del territori són limitades.
- Potenciar programes de mobilitat europea.
- Incorporar l'FP adaptada per a persones amb discapacitat.
- Incrementar l'oferta d'estudis professionals a distància.

Quins canvis cal introduir en el sistema educatiu amb relació als itineraris formatius per oferir noves oportunitats als alumnes que ara abandonen?

Oferta formativa

- Millorar l'oferta formativa, fer-la més flexible, pràctica i amb metodologies més modernes i adaptades.
- Oferta formativa equilibrada i descentralitzada al territori, i més oferta d'ensenyament en línia.
- Ampliar l'oferta formativa a final d'ESO amb programes adaptats definits conjuntament amb el Departament de Treball.
- Revalorar l'FP i entendre la necessitat que l'ESO filtri millor els alumnes que van cap a cicles de grau mitjà o batxillerat.
- Disseny i desenvolupament de tallers formatius d'activitats professionals
- Crear noves ofertes formatives en què els alumnes que tenen un pla individualitzat però que no estan preparats per al batxillerat o un grau mitjà puguin seguir desenvolupant la seva trajectòria acadèmica.
- Programes de diversificació curricular.
- Respostes formatives noves per reduir la bretxa digital.
- Ampliar l'oferta d'itineraris específics per a l'alumnat de 14 i 15 anys que té dificultats.
- Incrementar l'oferta formativa adreçada a joves sense el títol de graduat escolar.
- Disposar d'una nova oferta de formació de persones adultes.
- Introduir la flexibilització d'horaris per poder treballar i estudiar i facilitar la formació semipresencial o a distància de part dels continguts.

- Ajustar la funció de la formació d'adults a les necessitats d'encaix social i laboral de les persones adultes, i promoure'n la vinculació amb els programes de noves oportunitats.

Orientació i suport

- Disposar d'instruments per conèixer i integrar totes les realitats que es produeixen al llarg de la carrera educativa de l'alumne.
- El professorat ha de conèixer la diversitat d'opcions per ajudar i orientar l'alumne i mostrar-li les diferents possibilitats existents.
- Servei específic per orientar els alumnes al final de l'etapa obligatòria, extern al centre i amb visió de territori.
- Crear itineraris i sortides més personalitzades de cada alumne en relació amb el currículum competencial.
- Assessoraments per a la transició a la vida adulta i laboral.
- Detecció precoç i suports per als alumnes en risc d'abandonament.

Transmissió de valors

- Replantejar el currículum des de l'òptica de les intel·ligències múltiples i l'educació emocional per transcendir continguts i àrees.
- Treballar la cultura de l'esforç en tots els cicles com a valor fonamental per a superar-se.
- Incloure la filosofia a primària i a infantil. No treballar els clàssics, sinó la filosofia i el pensament racional.
- Treballar l'espiritualitat i la dimensió transcendent de la persona (atenció plena).
- Fomentar el treball en grup i la innovació com a valors i conceptes clau de la realitat actual.

Generació d'oportunitats

- El sistema ha de prevenir i reduir l'abandonament escolar. Cal potenciar els programes de noves oportunitats amb itineraris personals d'aprenentatge competencial i professional.
- Generar espais de segones oportunitats per als joves que van marxar del sistema educatiu per treballar, perquè puguin tornar a l'institut.
- Incloure els centres de formació d'adults dins l'arquitectura del sistema educatiu, com a alternativa.
- Crear noves oportunitats amb ensenyaments més manipulatius per no estigmatitzar alumnes de 12 anys que no mostren interessos acadèmics.
- Facilitar que alumnes de 14 anys puguin accedir a itineraris diferents de l'ESO.
- Crear escoles d'adults vinculades al mercat laboral per oferir segones oportunitats.

Gestió i recursos

- Becar l'alumnat perquè pugui estudiar en funció de les seves preferències i aptituds.
- Disposar dels recursos eficients per evitar que cap alumne quedi exclòs.
- Incrementar les plantilles amb personal no docent per treballar altres opcions educatives.
- Definir continguts curriculars més abastables i viables.
- Treball conjunt entre Ensenyament i Ocupació per abordar l'abandonament, i millors coordinacions entre centres de secundària i de formació d'adults.
- Implicar les famílies per facilitar la detecció precoç d'alumnes en risc d'abandonament.

5.3. Eix 3: “El centre educatiu”

Cap a quina concepció d'autonomia de centre penseu que s'ha d'evolucionar? Quines necessitats d'avaluació tindran els centres en el futur?

Més autonomia

- És necessària més autonomia en general per poder tenir en compte les necessitats de cada centre. Es tracta de millorar la gestió dels centres pel que fa a l'organització del currículum, els horaris, els espais, la pràctica docent, etc.
- L'autonomia de centre s'ha d'entendre com un instrument per garantir l'equitat i la qualitat de l'ensenyament, i per respondre a les necessitats d'un alumnat divers.
- L'autonomia ha de ser l'adaptació pedagògica que realitzen els centres i la comunitat educativa, segons les seves necessitats, en el marc de la igualtat d'oportunitats i sobre una base comuna de currículum, llocs de treball, organització i recursos.
- Definir l'autonomia del centre a partir de la concreció dels objectius i finalitats educatives descrites al PEC, com a resultat d'un procés participatiu de tot el professorat i prenent com a centre l'alumnat en la seva globalitat.
- Potenciar, mitjançant més autonomia, projectes educatius en què l'alumnat estigui còmode al centre.
- L'autonomia de centre s'ha d'adaptar a cada entorn i s'ha de plantejar amb la finalitat de millorar els resultats acadèmics.
- Reforçar l'autonomia dels centres amb un entorn complex perquè puguin augmentar els recursos dedicats a l'equip directiu i dissenyar l'equip docent a partir de l'avaluació i el reconeixement del professorat.
- L'autonomia s'ha de presentar i viure com una premissa per a la col·laboració i complementació entre centres.
- L'autonomia de centre ha d'anar acompanyada de lideratge pedagògic. Esdevé bàsic per exercir l'autonomia al servei de la millora dels processos.
- L'autonomia comporta major llibertat i major grau de confiança, però alhora cal establir mecanismes de control per assolir uns nivells mínims. L'autonomia, doncs, no ha de ser total; ha de tenir uns límits bàsics i controls, ja que no hi ha garanties que tots els projectes educatius siguin bons.
- Establir un pilotatge per desplegar la plena autonomia en la gestió d'uns quants centres seleccionats i paral·lelament oferir una formació rigorosa als nous directors. Avaluar l'experiència i transferir les dades dels resultats reeixits a altres centres.
- La transparència hauria d'esdevenir un requisit fonamental.
- L'autonomia dels centres hauria de tenir en compte diferents dimensions, complementàries i vertebrades les unes amb les altres: l'autonomia pedagògica, organitzativa i de gestió.
- L'administració ha de dotar el sistema de recursos suficients per al desplegament de l'autonomia de centre i garantir-ne l'equitat i la qualitat.

Objectius compartits

- Els objectius del centre han de ser compartits per l'equip. Cal promoure la participació dels equips per definir una visió comuna.
- El projecte educatiu també ha de ser compartit i acceptat per tothom que treballi al centre.

- La democràcia al claustre és necessària, entesa com la capacitat d'arribar a un consens entre l'administració, el claustre, el consell escolar, etc.
- Les decisions sobre la gestió econòmica, organitzativa i pedagògica han de correspondre als claustres.
- La direcció ha d'incorporar les visions de diversos professionals i agents de l'entorn educatiu per alinear el projecte de centre amb la realitat de l'entorn.
- L'autonomia de centre hauria d'incorporar una part consensuada i compartida a la zona educativa, i no pas ser impulsada des de dalt.
- Cal establir mecanismes que facilitin la definició compartida d'accions derivades dels resultats de les avaluacions.
- Incrementar les interrelacions entre els centres de primària i secundària, i sobrepassar la confrontació públic-privat en benefici del sistema educatiu.

Plantilles

- Esdevé important garantir certa estabilitat de les plantilles per consolidar línies i visions de treball dels centres. De fet, l'autonomia afavoreix l'estabilitat, i les plantilles són un element clau per dur a terme l'autonomia.
- Plantilles més estables faciliten la presa de decisions internes, però cal deixar la porta oberta perquè l'equip directiu tingui la possibilitat de triar diferents professionals per adaptar-se a les necessitats del centre.
- Els directors, líders o gestors han de tenir experiència en la docència de l'etapa que hagin de gestionar i han de garantir que hi hagi la màxima transparència en l'autonomia de centre.
- Promoure una direcció en equilibri entre la gestió del personal i el lideratge pedagògic.
- Seleccionar el professorat per garantir que el seu perfil donarà resposta al plantejament del projecte educatiu de centre.
- Incentivar i facilitar la mobilitat del professorat (amb uns límits) per promoure la motivació i evitar l'estancament.
- Necessitat d'un departament de recursos humans (al Departament d'Ensenyament o on escaigui) per gestionar els diferents perfils de docents i canalitzar-los segons els projectes de centre.
- Garantir coherència entre les voluntats polítiques i els textos normatius de manera que les lleis de funcionariat, l'accés a la provisió de places en la xarxa pública i l'autonomia de centre es complementin.

Avaluacions

- Les avaluacions han de respondre a la necessitat d'augmentar el rendiment de comptes, tant dels alumnes com del professorat. Es tracta de caminar cap a l'excel·lència i la millora de processos a través d'eines útils d'avaluació.
- Avaluacions transversals: competències, qualitat, col·laboració, processos, integració, i adreçada a docents, alumnes, famílies, gestió i administració pública.
- Cal garantir l'avaluació d'activitats i espais, del clima de treball, de les relacions amb l'alumnat o del sistema d'organització del professorat en el claustre.
- L'avaluació ha de ser constant i més freqüent, i ha de servir per garantir que s'ofereixen possibilitats diferents a les diverses sensibilitats i aprenentatges per posar en valor les persones i les experiències.

- Tothom ha d'estar subjecte a ser avaluat per igual, i en tots els nivells de la comunitat educativa.
- L'avaluació dels centres s'ha de definir en funció de la realitat de cada centre i del projecte educatiu, que ha de tenir continuïtat al llarg del temps.
- Les proves PISA no s'han d'entendre com una avaluació de la feina feta pels professors.
- Calen avaluacions constructives i positives dels professors per aprendre a millorar la tasca docent.
- Necessitat de complementar les avaluacions internes amb avaluacions externes, que no s'han de fer públiques per evitar estigmatitzacions.
- Les avaluacions externes s'han d'adaptar al context i tenir en compte l'evolució dels aprenentatges dels alumnes, més enllà dels resultats de nivell.
- L'Administració educativa ha de promoure la cultura avaluativa en tots els nivells del sistema per tal d'aconseguir la màxima qualitat en la prestació i l'accés als serveis educatius.
- L'avaluació als centres ha de ser integral i orientada a la millora contínua (interna i externa, vertical i horitzontal...).
- S'han de definir clarament els rols dels diferents agents avaluadors.

Gestió i recursos

- S'ha de facilitar la capacitat de tirar endavant els projectes de centre mitjançant la prioritització de recursos.
- Cal garantir l'equitat de recursos i, després, especificar peculiaritats i necessitats específiques.
- Per poder impulsar l'autonomia de centre, fora bo disposar d'unes hores (borsa d'hores) i assignar-les amb el corresponent complement econòmic als docents.
- Necessitats de més recursos per millorar les infraestructures i comptar amb instal·lacions dignes.
- Cal garantir l'existència de recursos suficients per assegurar que es fan bones avaluacions.
- Cal millorar la formació permanent dels equips i adaptar-la a les necessitats i particularitats de cada centre.
- Motivar professionalment el professorat funcionari. Els centres no han de tenir simples gestors de recursos, sinó lideratges que es basin en l'orientació constant, individual i col·lectiva dels processos d'aprenentatge.

Quins processos de participació calen perquè l'autonomia de centre integri els diversos sectors de la seva comunitat educativa?

Diversitat d'actors

- Fomentar la participació i la implicació de tota la comunitat educativa: professorat, PAS, serveis, alumnes, famílies, per tal que tots els membres de la comunitat se sentin identificats amb el projecte educatiu.
- Recuperar les funcions del consell escolar de centre i del claustre com a òrgans de govern.
- Vincular la participació de la comunitat educativa, també, a l'avaluació interna.
- El lideratge pedagògic de la direcció del centre ha de tenir cura de la participació de tots els sectors implicats. S'ha d'entendre la participació d'agents diversos com una eina clau de la presa de decisions.

- Es considera una premissa bàsica promoure la participació de l'AMPA, el professorat i l'alumnat, mitjançant funcions ben definides i canals estables.
- Assegurar i promoure la consulta i la participació activa de l'alumnat
- Cal visualitzar més el rol de l'alumnat, a través dels delegats de classe i amb la creació d'assemblees com a espais de trobada i participació.
- Incentivar la participació del professorat als claustres a l'hora de fer aportacions sobre aspectes pedagògics i oferir-li seguretat en relació amb la renovació laboral.
- Incrementar les hores de coordinació del professorat i potenciar els valors del treball en equip i la participació.
- La participació de famílies i agents socials esdevé clau, sobretot per definir el projecte educatiu.
- Cal atraure i fomentar la participació real de les famílies, amb majors acostaments, implicar-les en les activitats escolars, fer debats freqüents, etc.
- Augmentar la responsabilitat dels ens locals i dels agents territorials en la gestió dels centres.

Objectius clars i útils

- Facilitar la democratització de la presa de decisions i evitar estructures massa verticals.
- Democratitzar el centre atorgant al claustre més poder de decisió sobre l'elecció del director i amb major col·laboració entre el consell escolar, el claustre i la direcció. Aprofundir en l'empatia entre el claustre i l'equip directiu.
- Tenir clar que les decisions preses de manera participada impliquen més el professorat i, per tant, aporten estabilitat i són més duradores.
- L'administració ha de tenir interès a saber què pensen les famílies i l'alumnat. Cal promocionar processos que facilitin sinergies entre família i centre a partir de compartir interessos comuns.
- Apoderar les famílies, els alumnes i els mestres, per dotar el projecte educatiu de la importància que mereix, entès com un document viu.
- Revisar el paper de les AMPA i la normativa marc que les regeix.
- Garantir que l'escola adquireixi compromisos amb l'entorn a través de projectes concrets: transformació de la ciutat, obertura d'espais de l'escola a la ciutat, compartir experiències, etc.
- Promoure la participació de manera clara i ben definida. Cal marcar límits per distingir en què és participació i el que és intrusió.
- Incorporar l'avaluació dels processos de participació per millorar-los.

Espais i canals eficients

- S'han de generar mecanismes de participació a tots els nivells.
- Apoderar el consell escolar del centre com a responsable d'aprovar el PEC, seleccionar el director i la resta del claustre, controlar la gestió del centre i revocar el càrrec, si escau, així com prendre decisions respecte a l'organització i la gestió del centre.
- Les decisions del consell escolar haurien de ser vinculants en segons quins temes. Cal aprofitar l'existència d'aquest canal per promoure processos participatius reals i útils.
- S'ha de revitalitzar el paper del consell escolar i replantejar-ne la composició a partir d'una representació real dels agents que hi participen (sector educatiu i entorn). Sobretot cal augmentar la participació del professorat.
- S'han de relançar els consells municipals d'educació.

- Crear més òrgans participatius que enforteixin les figures del delegat de classe i de curs, associacions d'alumnes, claustres i/o la comissió del consell de centre, com també el rol dels agents del territori.
- Promoure nous òrgans de caràcter innovador, grups de debat i tallers participatius, o crear un consell d'ancians, que podria aportar punts de vista des de l'experiència, amb visions externes i no contaminades pels ritmes de la quotidianitat.
- Caldria un apoderament del claustre en relació amb les decisions del centre, des d'una perspectiva democràtica.
- Definir espais i eixos temàtics per a la coordinació de tota la comunitat educativa.
- Fomentar i promoure una major participació aprofitant els espais dels centres educatius (patis, biblioteques, etc.). Integrar aquestes espais a les necessitats de les famílies amb espais d'ús compartit.
- Fomentar diferents canals i fórmules que afavoreixin la participació, per exemple, la participació virtual.

En què ha de consistir la col·laboració del centre amb els agents educatius del seu entorn proper?

Garantir la implicació del centre amb l'entorn

- La col·laboració ha d'assegurar la implicació del centre amb l'entorn, amb la finalitat de millorar l'atenció a la diversitat.
- Consolidar la col·laboració del centre amb l'entorn a través de xarxes de treball conjunt. És prioritari que la programació del centre incorpori activitats que permetin conèixer l'entorn i promoguin la col·laboració amb els agents del territori.
- Obrir els centres al món. Sortir. Establir una relació bidireccional entre l'entorn i el centre educatiu. Afavorir l'estabilitat del claustre a fi que estigui més implicat en el projecte educatiu.
- Millorar les relacions entre la direcció i les AMPA a fi d'aproximar-les per treballar de manera col·laborativa, específicament a secundària.
- Obrir l'horari escolar a la participació de les famílies, amb una formació prèvia.
- Fer xarxa entre centres i entorn per compartir bones experiències. Democratitzar la informació i la formació.
- Aprofundir en la interrelació entre escola i universitat.
- Gestió conjunta de certs equipaments entre ajuntaments i centres per afavorir el treball en xarxa i la implicació amb l'entorn.
- Posar a disposició d'entitats i associacions els espais del centre per a usos lúdics, esportius, extraescolars, etc.

Col·laboracions clares, útils i ben definides

- Els centres educatius tenen un paper cohesionador molt important, per tant cal una aposta clara i planificada de col·laboracions amb l'entorn que pugui desenvolupar-se a llarg termini.
- La col·laboració entre el centre i els diferents agents de l'entorn ha de basar-se en un treball en xarxa, amb el compromís de tots els actors implicats, en el qual cadascú conegui el seu rol.
- Les col·laboracions han d'estar incloses en les programacions d'aula i des d'inici de curs: com es fan, per què i, sobretot, amb continuïtat en els diferents nivells.

- La col·laboració amb les famílies és important per tal de poder treballar conjuntament en l'educació dels fills, però aquesta col·laboració només s'aconsegueix en aspectes d'interès comú per a ambdues parts.
- Potenciar al màxim col·laboracions útils amb els agents de l'entorn. Segons les necessitats de cada centre, integrar perfils professionals dins l'escola.
- La col·laboració ha de basar-se en el treball en xarxa entre els agents de l'educació formal i la no formal.

L'entorn com a agent actiu

- És fonamental el treball en xarxa amb l'entorn per sumar. Cal fomentar plans educatius d'entorn en positiu, com a projectes aglutinadors del treball compartit. El projecte educatiu s'ha de construir des d'una perspectiva d'entorn.
- Els agents de l'entorn han de poder aportar idees i itineraris. L'entorn ha de convertir-se en agent actiu en la proposta de projectes a dur a terme en els centres, i en el desenvolupament de competències vinculades a l'entorn.
- Les necessitats del centre s'haurien de poder debatre entre l'ajuntament i el centre.
- Disposar de més espais i temps per al diàleg. S'hauria de millorar la coordinació per facilitar aquest diàleg.
- Més implicació dels agents municipals i les empreses de l'entorn com a agents clau de l'entorn de proximitat de l'alumnat.
- Programar activitats conjuntes amb agents de l'entorn a proposta de l'alumnat, d'acord amb els seus interessos.

Promoció de la cultura participativa

- Esdevé molt important promoure la cultura participativa en els centres educatius i fomentar la participació dels alumnes i les seves famílies.
- Valorar l'experiència dels docents en el món de l'associacionisme, el voluntariat o els moviments socials.
- Potenciar el voluntariat, preferentment relacionat amb les necessitats de l'entorn.
- Caldria fer un reconeixement social dels pares i mares que participen a l'escola, per exemple, amb reducció horària laboral.
- Promoure major col·laboració i comunicació entre tota la comunitat educativa,.
- Facilitar la participació fent que socialment i cultural sigui una situació normal. Les coordinacions i el treball en xarxa han de ser periòdics i continuats.
- Fer ús de les xarxes socials com a mecanisme de difusió per informar i participar.
- Integrar en tot el sistema la metodologia APS (aprenentatge servei).

Gestió i recursos

- Redissenyar els espais arquitectònics a fi que siguin còmodes, que fomentin la concentració, la creativitat i la coordinació entre alumnes i professors per avançar en els aprenentatges. La distribució de les aules, els patis, l'estructura de les classes, els espais de lleure, etc. han de tenir presents les diferents necessitats educatives del centre i donar-hi resposta.
- Planificar la construcció dels edificis dels centres públics que actualment treballen en barracons.
- Aturar la creació de centres nous motivats per corrents socials de rebuig de centres existents.

- Afavorir el laboratori com a infraestructura del centre educatiu, amb pràctiques obligatòries i equipament actualitzat.
- Els serveis territorials d'Ensenyament de la Generalitat haurien d'oferir serveis de reforç i suport. De vegades només actuen de mediadors.
- Caldria reduir la intervenció de l'administració en la definició del "com" en el currículum escolar.
- Reorientar el paper del consell escolar com a espai operatiu per a la definició de línies de treball.
- Major participació de les famílies en el consell escolar i que les seves aportacions siguin vinculants.
- Disposar de suports de professionals externs: sociosanitaris, bibliotecaris, orientadors per desenvolupar projectes Magnet o projectes Tàndem.
- Sistema de mediació escolar per resoldre conflictes a tots els nivells educatius, no només a l'ESO.
- Cal disposar d'equips de professionals interdisciplinaris.
- Activitats complementàries per a tothom, per tal de promoure l'equitat

Quin rol han de desenvolupar els directors i els equips directius en la governança i el lideratge dels centres?

Preparats, facilitadors i col·laboratius

- Introduir una complexitat més gran a la governança dels centres atès que comporta la implicació significativa de tota la comunitat en la presa de decisions relatives al centre, nous equilibris i la integració entre els equips docents i altres agents externs implicats en el procés educatiu.
- La governança del centre ha de ser més global, en un context sistèmic, i els directius dels centres han de formar-ne part.
- La gestió dels centres ha de ser democràtica i participativa.
- Cal tendir cap a un model de lideratge en xarxa, horitzontal i més distribuït, allunyat del paper gerencial.
- Aposta per estructures de direcció menys jeràrquiques i més parlamentàries.
- Es considera important parlar d'equips directius i no de directors sols. És important que el lideratge sigui compartit.
- Els equips directius han d'estar ben formats, exercir lideratge, ser bons gestors, motivadors, i tenir la capacitat de convèncer el grup.
- Els equips directius han de tenir perfils més humans i més propers. Alhora, han de tenir nivells elevats de professionalitat, adquirits a través de bones formacions, per tal de saber escoltar i adaptar-se als canvis.
- Els equips directius han de liderar, però, al mateix temps, han de saber adaptar-se als diferents professionals del claustre per delegar responsabilitats.
- Fer compatible el paper facilitador amb la fortalesa i l'efectivitat del lideratge pedagògic.
- Concretar el perfil del professional directiu docent amb requisits com ara 10 o 15 anys de dedicació previs a l'ensenyament i capacitat de lideratge, de prendre decisions, de gestió de centres, responsabilitat i aptituds concretes, màster d'un o dos anys en direcció i lideratge en centres educatius, etc.

- Revisar el procés de selecció de les direccions, garantir que mostren capacitats i aptituds per a la direcció de centres docents.
- Incentivar els millors docents perquè es postulïn per a llocs de lideratge.
- Fomentar que aquestes persones desenvolupin les habilitats de lideratge requerides per treballar amb cotes d'eficiència i eficàcia per garantir que posseeixen els coneixements teòrics, les capacitats i les aptituds requerides.
- Optimitzar el temps de la direcció del centre a funcions de lideratge pedagògic i organitzatiu, incloent-hi el modelatge.
- Retribuir els directors de centres amb un 25% de remuneració salarial superior als professors de més categoria del centre (catedràtics).
- Han de tenir una formació específica en gestió i lideratge, i han de ser una figura aglutinadora de la informació del centre i ocupar-se de la tasca pedagògica.
- Implementar dinàmiques de lideratge distribuït en la presa de decisions.
- Un equip directiu que practiqui un lideratge compartit amb el consell escolar esdevé més col·laboratiu. En tot cas, però, cal tenir clar que també s'exercirà un lideratge més lent.
- El lideratge ha de recaure en l'equip directiu, però ha d'incorporar les visions d'altres agents (claustre, AMPA, alumnes).
- Promoure el lideratge distribuït i col·laboratiu, en què la presa de decisions afavoreixi la flexibilització en una organització dels temps i espais dels centres que respongui a la implementació de metodologies innovadores als centres.
- Fomentar des del lideratge pedagògic la formació dels equips docents per millorar la qualitat educativa de cada centre i l'augment de l'autonomia en la presa de decisions per part dels docents en el calendari o l'organització dels horaris, per exemple.

Legitimats i avaluats

- Cal que la direcció estigui legitimada per tot l'equip docent, però també pels membres de l'entorn educatiu.
- Caldria introduir limitacions de temps en els mandats directius, i sotmetre les direccions a avaluacions continuades per part de la comunitat educativa.
- Possibilitat d'instaurar càrrecs rotatius per tal que tots els professors coneguin les dificultats que implica el desenvolupament del càrrec.
- Els equips directius han d'estar regulats pel claustre, consells escolars vinculants i assessors externs.
- Caldria recuperar mecanismes encaminats a regular l'equip directiu, com les eleccions.
- L'equip directiu ha de poder prendre decisions, però obrint les portes perquè el professorat les valori a final de curs. Cal instaurar mecanismes per poder avaluar de baix cap a dalt.
- El claustre ha de poder donar el vistiplau a la proposta de direcció. El projecte de centre s'ha de presentar a l'equip i ha de ser debatut i matisat pel professorat.
- Cal caminar cap a lideratges efectius que derivin en decisions consensuades i compartides en espais participatius i de recollida d'opinions que complementin les decisions.
- Necessitat d'una avaluació interna com a mecanisme per analitzar les propostes educatives. La transparència dels processos i dels resultats ha de quedar garantida
- La Inspecció d'Educació ha d'avaluar l'exercici dels directors.

Amb capacitat de decisió

- Es considera una premissa la necessitat d'assegurar capacitat en la presa de decisions i que aquestes siguin col·legiades.
- La direcció ha d'assumir responsabilitats i tenir capacitat de decisió.
- Han de disposar de llibertat de contractació de l'equip docent, per tal que s'adapti al projecte educatiu del centre.
- Els projectes no han de ser exclusivament de centre, sinó projectes d'entorn educatiu. Les direccions, doncs, han de tenir un paper més actiu en diversos aspectes.
- Cal més capacitat de decisió dels directors perquè l'autonomia de centre esdevingui sòlida.
- A secundària, la direcció ha de disposar d'eines per tractar els professors sense aptituds, i per prendre decisions que ofereixin solucions efectives en aquests casos.

Amb eines de gestió i disposició de recursos

- Calen més recursos econòmics i humans per desenvolupar tasques administratives en els centres, per tal que la direcció pugui dedicar-se a tasques pedagògiques i dinamitzadores, liderar els equips i relacionar-se amb les famílies.
- Les direccions han de disposar del suport adequat i necessari per part de l'administració, sobretot pel que fa a la gestió. La gestió econòmica del centre hauria d'estar a càrrec de personal especialitzat.
- Incentivar i compensar econòmicament l'assumpció de funcions de governança i lideratge dintre del centre educatiu.
- Esdevé fonamental reduir la gestió burocràtica dels centres.
- Cal fomentar la cohesió i l'estabilitat dels equips directius per facilitar la gestió.
- Necessitat d'oferir formació continuada i especialitzada en l'àmbit de la gestió de centres en general, i de la gestió de recursos humans en particular.
- Caldria tendir cap a centres petits per facilitar la gestió.
- Cal més reconeixement social i econòmic per la tasca de lideratge pedagògic i d'equip.
- Caldria introduir la figura del coordinador pedagògic en els centres de primària.
- Millorar la interrelació entre els estudis obligatoris i postobligatoris, amb relacions de permeabilitat entre equips directius.

5.4. Eix 4: “El professorat”

Com han d'evolucionar els perfils professionals dels docents amb relació a l'acompanyament en el procés de formació dels alumnes i la gestió del coneixement?

El perfil docent

- L'administració educativa ha de definir, d'acord amb les universitats, col·legis professionals i altres agents implicats, el conjunt de coneixements, actituds, habilitats, valors i competències per a l'exercici de la professió docent.
- Els currículums universitaris s'han d'adequar a aquest perfil, d'acord amb els requeriments de la societat i les aportacions dels diferents agents implicats.

Perfils competencials, integrals i motivats

- Cal passar d'un professorat transmissor de coneixement, és a dir de la transmissió vertical, a un professorat que acompanya l'alumne, que li fa de guia, de facilitador, que es converteix en educador i líder de l'aprenentatge.
- Els perfils professionals dels docents haurien d'adoptar les característiques següents: tarannà democràtic, lideratge i autoritat, obertura al canvi, capacitat d'adaptació, creativitat, altura intel·lectual —coneixements en diversos camps—, capacitat dialògica i comunicativa, capaç de promoure l'acció en els alumnes perquè no siguin agents passius, motivació, vocació, amb sentiment de servei públic, que puguin ser guia i acompanyant per a l'alumne, adaptabilitat, capacitat de canvi, intel·ligència emocional i relacional, capacitat de treball en equip i formació psicopedagògica.
- Els perfils professionals han d'evolucionar en relació amb la línia de l'ensenyament competencial. Per tant, en primer lloc, cal que els professionals adquireixin també una formació en competències per poder-les transmetre; en segona instància, han d'adaptar els coneixements i els continguts específics en funció de l'evolució de l'alumnat i la societat, i, en tercer lloc, s'apunta cap a una formació també humanista.
- Augmentar la interrelació entre primària i secundària, per trencar la barrera que existeix actualment entre la carrera de mestre de primària i la de professor de secundària.
- Ha de ser vocacional, estar molt motivat per la feina i sentir que s'és un servidor públic.
- Cal temps i transitorietat per implementar els nous perfils.
- Necessitat d'un perfil de mestres d'escola rural.
- S'hauria de valorar la complexitat dels perfils professionals de cada docent.
- Cal dotar els perfils professionals d'estabilitat en el temps perquè els docents atenguin correctament totes les seves obligacions. És imprescindible dominar les TIC, conèixer-ne l'evolució i les TAC (tecnologies de l'aprenentatge i el coneixement).

Formació assequible, però de qualitat i integral

- Es requereix una formació inicial de qualitat, que tingui en compte tant els coneixements com les habilitats socials i l'educació emocional, tant per a mestres de primària com de secundària. Cal, doncs, una bona formació pedagògica de base, però també continuada al llarg de la vida laboral.
- Crear itineraris docents dins de cada grau universitari i, per tant, no limitar-ho al màster final.
- Cal donar major importància a la pràctica docent.
- Cal garantir a tothom l'accés a la professió docent i facilitar econòmicament la realització del màster corresponent.
- El fet de continuar els estudis amb un màster farà que un sector molt important de la població no pugui accedir a ser mestre per raons econòmiques.
- Desplegar mecanismes de planificació, tant de l'oferta d'estudis (accés, propostes sobre el currículum educatiu...) com de la disponibilitat de places.

Organització coherent i facilitadora de la jornada laboral

- Caldria limitar la dedicació dels docents a tasques burocràtiques per poder dedicar-la a finalitats pedagògiques.

- Caldria recuperar les hores de no-docència de què es disposava abans de les retallades del 2012, importantíssimes per dur a terme coordinacions, per engregar nous projectes o, fins i tot, per a la planificació de tasques.
- Cal repensar la jornada laboral per facilitar la formació del professorat en els nous perfils.
- Incorporar en l'horari dels tutors de primària més hores de dedicació a la tutoria.

Donar valor a la col·laboració i la complementarietat

- Col·laboració més intensa entre escola o universitat en el camp de la recerca.
- Cal donar valor a la complementarietat del professorat, perquè les habilitats que pot tenir l'un poden ajudar l'altre.
- La presència de dos docents a l'aula pot afavorir l'avaluació, l'observació, l'equilibri personal i el suport en grups difícils o dies complicats.

Revisar els aspectes de les condicions laborals que poden ser frens a un canvi de model

- El canvi de professorat dificulta la implicació dels professors amb un determinat centre i projecte educatiu.
- Vetllar per la promoció de cada professional.
- Igualar els salaris entre els docents de primària i els de secundària.
- Agilitar els procediments per fer efectives immediatament les substitucions.

Prioritzar la mentoria

- Cal garantir la mentoria amb perfils centrats en la innovació, el coneixement i l'especialització en noves metodologies d'aprenentatge, en el domini comunicatiu, etc.
- Cal garantir modelatges i acompanyaments entre professionals, tant interns com externs, i que aquest acompanyament serveixi per garantir que els perfils dels docents tinguin una base vocacional i professional.

Utilitzar l'avaluació com a eina de millora, des d'una visió constructiva

- Incorporar eines per tal que l'alumnat pugui avaluar la tasca docent.
- Mecanismes que permetin garantir la competència professional dels docents.

Facilitar i fomentar equips multidisciplinaris

- Incorporar nous perfils professionals als centres: informàtics, psicòlegs, educadors, vetlladors i mediadors socials, etc., tenint sempre en compte les necessitats específiques de cada centre.
- Implementar la figura dels experts externs per ajudar i orientar el professorat davant d'un problema o una situació concreta, amb una major col·laboració amb els serveis de l'entorn.

Noves metodologies adaptades al canvi de model

- Cal un canvi metodològic que permeti que el professorat s'adapti a la realitat de l'alumnat. Cal instaurar metodologies més motivadores que les classes magistrals; metodologies que facilitin més una funció de guia ("entrenador").

Foment de la polivalència i la mobilitat funcional

- Fomentar la polivalència del professorat, per tal que es pugui ajustar a diferents realitats i matèries. En aquest mateix sentit, es planteja la necessitat d'impulsar la mobilitat de funcions,

per tal que pugui assumir diferents rols (docent, investigador, coordinador/director, serveis educatius, etc.).

- Establir formes més flexibles de desenvolupament de la carrera professional, per exemple, moviments horitzontals per poder passar per diferents etapes.

Coherència entre els perfils i els projectes educatius

- El perfil professional d'un determinat docent hauria d'estar lligat al projecte de direcció.

Valorar l'experiència social

- Donar valor al professorat que hagi estat en contacte amb monitoratges, causes socials, etc.

Quines característiques han de tenir la formació inicial i la formació permanent del professorat?

Formació multinivell, pràctica i de qualitat

- Formació permanent amb més pràctica, de qualitat, que reverteixi també en el centre educatiu i que tingui impacte en l'alumnat, exigent, obligatòria i periòdica.
- Formació adaptada a les necessitats de cada centre. Cal que sigui una aposta estratègica per al desenvolupament dels docents.
- L'administració ha de garantir la formació dels professionals amb els recursos necessaris i ha de prestigiar la carrera docent.
- Afavorir la formació específica del professorat arreu del territori i no centralitzar-la en un únic punt territorial.
- Aprofitar la formació entre iguals, compartir bones pràctiques.
- Cal fomentar la formació en el plurilingüisme tenint en compte la diversitat cultural de les aules i el conjunt del territori.
- Remunerar econòmicament la formació dels mestres.
- Aplicar el Programa de Millora i Innovació en la Formació de Mestres (MIF).
- Cal més compromís del professorat a l'hora de formar-se en relació amb els projectes de centre.
- Han d'existir centres formadors de referència, amb tutors modèlics en la metodologia, la didàctica i el coneixement de la matèria.
- Incorporar temes sobre la funció pedagògica de la biblioteca als estudis universitaris de magisteri i a la formació permanent.

Formació inicial

- Redefinir els requisits i procediments d'accés i admissió a la formació inicial (notes de tall, entrevista...).
- Les titulacions que condueixen a la docència han de tenir un nombre de crèdits mínim de 300 i una formació equivalent al nivell de màster; s'ha de tendir al cos docent únic.
- La formació inicial ha d'incloure coneixements en intel·ligències múltiples, atenció a la diversitat, habilitats i aptituds, educació emocional i educació en valors, a més de competències en comunicació i relació, idiomes i noves tecnologies.
- Es considera important que la formació bàsica inclogui coneixements sobre trastorns de l'espectre autista (TEA), trastorn per dèficit d'atenció i hiperactivitat (TDAH) i altres tipus de

necessitats educatives especials dels alumnes per millorar l'atenció a la diversitat. Hauria d'incloure també coneixements culturals i religiosos per fer front a aquest tipus de diversitat.

- Regular l'accés a la formació inicial mitjançant una entrevista personal destinada a valorar la vocació (consciència i estima en relació amb la professió) i fer-ne un seguiment durant el grau.
- Incrementar el nivell d'exigència dels estudis universitaris per accedir a la docència.
- Facilitar econòmicament l'accés als estudis de màster.
- Revisar en profunditat els plans d'estudis del grau de mestre i el màster de professorat per oferir als futurs professors una formació més basada en la pràctica, que inclogui aquests continguts:
  - Formació humana integral: valors humans, ètica, civisme, moral, diversitat, justícia i crítica.
  - Pedagogia orientada a la producció de coneixement més que a la transmissió (a partir d'un estil socràtic d'ensenyament), a la recerca i a la innovació.
  - Psicologia educativa, més específica a l'educació infantil i la primària.
  - Reflexió, processos de presa de decisions i elaboració de projectes en grup.
  - Autoconeixement, gestió del propi cos i de les emocions.
  - Tutoria, assessorament a famílies i comunicació amb l'entorn.
  - Diversitat religiosa i conviccional, cogestió i diàleg interreligiós des d'una òptica laica i multiconviccional.
  - Tecnologies d'aplicació educativa, programació.
  - Anglès com a segona llengua.
  - Educació en el lleure.
- Redissenyar la formació de formadors universitaris
- Traslladar a l'estructura universitària la interdisciplinarietat de l'escola.
- Oferir pràctiques tot al llarg de la formació universitària, amb crèdits addicionals.
- Oferir màsters disciplinaris als graduats en educació primària que vulguin ensenyar a batxillerat o FP.
- Iniciar línies de recerca i estudi, i, en el cas que existeixin, ampliar-les.

Residència

- Definir un model de residència que garanteixi el treball amb diferents centres educatius i mentors.
- Es proposa crear el perfil de professor mentor per a aquest període que compti amb recursos i reconeixement per exercir les seves funcions.

Formació permanent

- L'actualització i el reciclatge professional és corresponsabilitat de l'administració, el centre i el mateix docent.
- Potenciar el paper dels serveis educatius i els CRP en la formació de zona a través dels PFZ, per millorar la planificació de la formació d'acord amb la realitat de cada centre dins del seu context socioeducatiu i dinamitzar xarxes territorials d'intercanvi, innovació i recerca.
- Realitzar cursos de formació dirigits pel Departament d'Ensenyament amb contingut fixat.
- Implantar una formació permanent de qualitat, obligatòria per al professorat i gratuïta, orientada a l'actualització i la millora de la docència i al tractament de la diversitat, dins de l'horari laboral, amb any sabàtic i desenvolupament de projectes de recerca i innovació.
- Revisar l'actual model de reconeixement de la formació com a mèrits.

- Implantar centres comarcals de formació permanent i recerca educativa, que acompanyin i proveeixin de formació els centres.
- Promoure un nou pla marc de la formació permanent del professorat.
- Incorporar un Erasmus per a docents perquè coneguin altres sistemes educatius.
- Incorporar espais de reflexió i creixement personal per treballar els aspectes emocionals i psicològics de l'exercici de la docència.
- Proporcionar informació continuada dels avenços metodològics i tècnics del món de l'educació.
- Proporcionar formació al professorat de secundària sobre les realitats de la societat actual per millorar-ne la competència orientadora.
- El professorat d'FP hauria de poder treballar durant un curs cada cinc anys en una empresa del sector mantenint el sou, mitjançant un conveni empresa-Ensenyament, si és necessari.
- Potenciar el paper dels ICE com a agents per afavorir les relacions centre- universitat, la difusió de les recerques i les accions formatives que se'n puguin derivar i possibilitar l'acompanyament en el desenvolupament de recerques partint de la pràctica docent.
- Promoure plans individualitzats de formació per a l'equip docent (objectius, proposta de formació, seguiment, avaluació...).
- Repensar i diversificar els models i canals de formació permanent: formació entre iguals, intercanvis docents entre escoles, formacions semipresencials, en línia, videoconferència, etc.

Col·laboració, treball en xarxa i intercanvis

- Apostar pel treball en xarxa dels diferents serveis educatius, que són els que recullen les necessitats. Es tracta, en definitiva, de racionalitzar els serveis i de prioritzar el coneixement de la realitat diària durant la formació dels docents.
- Docència cooperativa entesa com a metodologia que serveixi per a la formació del professorat.
- Fomentar l'intercanvi universitat-escola per aprendre com es desenvolupen aquells centres que tenen èxit. Per una altra part, intercanvi d'experiències entre centres. Aquesta pràctica d'intercanvi hauria de ser avaluada i valorada per la comunitat científica.
- Promoure una xarxes de centres per afavorir el treball conjunt i compartir coneixements, recursos, materials i bones pràctiques.
- Fomentar espais d'intercanvi que afavoreixin la transferència de coneixement universitat-escola; escola-escola: primària-secundària; professorat novell-veterà...

Avaluació com eina de millora

- L'avaluació formativa del docent no ha de ser determinant per al seu sou, sinó que s'ha de realitzar amb l'objectiu de millorar la tasca docent.

Millorar la qualitat laboral dels docents

- Afavorir l'entusiasme i la motivació del professorat a partir de la reducció de l'estrès laboral mitjançant la millora de les condicions de treball i la implantació d'un sistema transparent d'avaluació docent.

Com s'ha d'accedir a la condició de docent i com s'ha d'avaluar la carrera docent?

Perfil vocacional, compromès i capacitat

- En el perfil professional cal un equilibri entre la vocació i la capacitat.
- Un bon professor hauria de tractar bé els alumnes, saber dialogar amb ells, establir un clima de confiança mútua amb les famílies, tenir una funció d'entrenador i promoure la responsabilitat de l'infant.
- El professorat ha d'estar compromès en la seva tasca amb l'alumnat i la societat en general.
- Continuar amb la tasca de perfilar la feina del mestre per tal de treballar de manera més específica.

Formació inicial revalorada, de qualitat i adaptada a la realitat actual

- Cal afavorir la relació de teòrica i pràctica en la formació i fer més permeable la participació dels mestres en la formació inicial i en l'exercici de la professió a l'escola.
- La formació ha de tenir en compte l'especialització laboral posterior:
  - Els docents a partir de 2n d'ESO potser haurien de cursar la carrera de Magisteri (no màster) de secundària amb especialització.
  - En el cas de l'exercici docent vinculat a la formació professional, es demana que el professorat tingui un coneixement —basat en l'experiència personal— de la realitat laboral i empresarial de l'àmbit on treballa.
- Augmentar la dotació econòmica
- Establir plans de formació adequats a la realitat i al moment.
- Cal una formació professional docent més arrelada a les característiques dels centres, més contextualitzada.
- Establir filtres d'accés a la carrera docent i fer-la més exigent, fet que comportaria també una revaloració de la carrera docent.
- Establir requisits de competències personals com vocació, interès, motivació i competència.
- És necessari introduir una formació permanent i especialitzada per al professorat, adaptada a les necessitats actuals: gestió de conflictes, educació emocional, metodologies innovadores...
- El primer any de grau hauria de tenir continguts molt generalistes, en la mesura que haurien de servir per decidir cap a quina especialització es vol encaminar. El grau podria anomenar-se Ciències de l'Educació.

Incorporació a la docència

- Augmentar els requisits per poder ser docent a primària i secundària.
- Haver de fer l'habilitació en més d'un centre i amb avaluació, que inclogui tests psicotècnics i proves de resolució de situacions educatives reals.
- Facilitar la incorporació a la docència i a la funció pública de les persones acreditades i amb discapacitats reconegudes, amb reserva de places a cada centre i proves d'accés adaptades.
- Facilitar les passarel·les per canviar d'especialitat.

Criteris d'accés a la tasca docent que avaluin aptitud, motivació i capacitat

- Ampliar, modificar i millorar els criteris d'accés a la tasca docent:
  - a partir de la valoració de casos pràctics;
  - amb proves psicotècniques i psicològiques i realitzant proves d'aptitud;

- condicionat a entrevistes i processos d'acompanyament;
- més adequats a les funcions;
- tenint en compte els mèrits laborals i de formació;
- tenint en compte l'índex motivacional.
- Poder optar a qualsevol lloc de treball en funció de l'aptitud, la capacitat i la formació
- Canviar i fer evolucionar el concepte d'oposicions en l'accés a la funció pública perquè esdevingui un sistema apropiat per seleccionar bons docents.
- Incloure en el currículum universitari formació pedagògica i formació especialitzada, sobretot per a aquells docents que vulguin dedicar-se a l'ensenyament secundari.
- Accés per borsa i oposició.
- Afegir com a requisit d'accés un màster especialitzat a un preu raonable i de qualitat (no discriminatori) similar al preu que es paga a l'Estat francès (400 euros).
- Es planteja un model similar al MIR per fer l'avaluació des de l'accés.

Prioritzar la funció de mentoria

- Incorporar als professors de més edat a la borsa de mentoria
- Replantejar les funcions dels mentors.
- Hi hauria d'haver un aprenentatge amb un mentor/tutor durant almenys un curs escolar on s'avalués al candidat.
- Reduir els horaris dels professionals docents (hores de classe) en favor de la mentoria.

Incorporar experts a la tasca docent

- Ampliar la xarxa de contactes amb els col·legis oficials per tal de poder incorporar-los a la docència i facilitar l'entrada d'experts a la formació professional i tècnica.
- Per tal que el mestre sigui més eficaç en la seva feina, cal més col·laboració i suport d'altres professionals que interactuïn amb l'alumnat: psicòlegs, educadors socials, logopedes, etc.

Dignificar la tasca de docent

- Cal millorar l'estatus de la professió d'ensenyament escollint els millors mestres, formant-los i retribuir-los millor. S'ha de dignificar la seva tasca.
- Cal més reconeixement social.
- Desenvolupar programes de detecció i gestió del talent als centres, tant a nivell pedagògic com directiu.

Plantilla docent cohesionada i estable

- Treballar la cohesió social entre el professorat del claustre.
- Cal tenir una plantilla fixa als centres. La plantilla dels centres s'ha de completar a través de concurs de trasllats, però amb perfils professionals d'acord amb la línia del centre, del projecte educatiu i de les característiques dels alumnes.

Innovació promociada des del Departament d'Ensenyament

- Cal que el Departament tingui un rol actiu i propositiu en la capacitat d'innovar per tal de fer d'impulsors de la innovació en els centres.

Intercanvis com a font de millora

- Intercanvi entre diferents centres docents, per tal de conèixer les diverses metodologies.

Incentius

- Caldria pensar en incentius extrínsecs a la carrera docent, ja que actualment tots són intrínsecs.

Propostes de canvis en la carrera docent

- Introduir una moratòria en les oposicions fins al desplegament de la proposta d'accés a la carrera docent inclosa a la ponència.
- Afavorir l'experiència docent i l'avaluació de centre com a elements per a la provisió de les places públiques en el sistema d'accés-oposició.
- Suprimir la condició de funcionari del professorat i substituir-la per contractes de cinc anys amb avaluació i un sou incrementat.
- Establir mecanismes per separar de la docència el professorat mancat de preparació.
- Fixar un nombre de places per centre de catedràtics (10%) i sèniors (20%), proveïdes per la direcció entre professorat amb deu anys d'experiència o mestres amb cinc anys, de dins o fora del mateix centre. Condició laboral vinculada a la plaça.
- La direcció del centre ha de poder gestionar els recursos humans adaptats al projecte educatiu, amb capacitat per acomiadar professorat, que passaria a formar part de la borsa de professorat certificat per l'administració.
- Pèrdua de la condició docent després de cinc anys sense trobar feina o ser acomiadat més de cinc vegades de centres diferents.

Avaluació contínua com a eina de millora, realitzada per diferents agents i integral

- Introduir amb caràcter obligatori l'avaluació continuada (externa, autoavaluació, grupal) del professorat, amb efecte sobre el salari, la destinació i la promoció, amb l'objectiu que el professorat superi l'actitud laboral i assoleixi l'actitud professional.
- L'avaluació ha de tenir una finalitat d'acompanyament i millora de l'exercici docent, a través d'una visió externa, no només de rendició de comptes i de promoció interna.
- Els avaluadors poden ser tant la direcció del centre i els inspectors com els mateixos alumnes, i també docents d'altres centres.
- Revisar l'avaluació contínua dels funcionaris per fer-la més eficient i garantir bons professionals sempre.
- S'hauria de trobar l'instrument que permetés avaluar qüestions actitudinals i detectar professors que no compleixen o no vocacionals, i garantir en tot moment l'equilibri psicològic dels docents.
- S'han de tenir uns criteris homogenis de formació i avaluació (holístics), de tal manera que se sàpiga què s'espera del docent en tot moment.
- És molt important la creació d'un departament de recursos humans dins el Departament d'Ensenyament per fer el seguiment, la formació permanent i l'avaluació dels docents, com també l'adaptació als perfils del centre.
- Avaluar les pràctiques, especialment el dinamisme i la proximitat amb els alumnes.
- Incorporar l'avaluació per competències en l'avaluació de la pràctica docent, d'acord amb un mapa de competències professionals sobre la docència, la tutoria i la direcció.

Transparència

- Transparència dins de les aules: que puguin entrar-hi altres docents i que el professor segueixi fent classe normalment.

Quins elements han de definir l'ètica i la deontologia de la pràctica docent?

Valors inherents a l'ètica professional docent

- Els elements principals que han de definir l'ètica i la deontologia són:
  - el caràcter i la responsabilitat de servei públic;
  - la Convenció dels Drets dels Infants;
  - el respecte a la integritat i la diversitat;
  - el respecte al docent;
  - la rendició de comptes permanent (transparència);
  - la privacitat i la protecció de dades;
  - el model d'excel·lència;
  - la fidelitat institucional;
  - el treball en equip;
  - la intel·ligència emocional;
  - l'adaptació al canvi.
- L'amor a la professió, la vocació, també ha de ser un dels elements principals que han de definir l'ètica i la deontologia de la pràctica docent.
- Competències i característiques del perfil docent:
  - Potenciar el lideratge pedagògic del professorat a l'aula: empatia; relació de confiança amb l'alumnat, les famílies i altres actors; gestió de grups i de conflictes; exemplaritat; humilitat; domini de l'especialitat; cultura extensa, també en religió.
  - Receptivitat i compromís de millora envers els avenços metodològics i tècnics en educació, específicament en el professorat de secundària.
  - Facilitar el desenvolupament de la cultura democràtica en relació amb l'aprenentatge a partir de la sensibilitat i la conscienciació al voltant dels drets humans, l'estat de dret i el treball dels valors.
  - Capacitat crítica envers les deficiències del sistema educatiu davant els interessos dels alumnes.
  - Experiència laboral mínima diferent de la docència, com en el cas del professorat d'FP.

La funció del professorat com a servei públic

- Incorporar el codi deontològic elaborat pel Consell Escolar de Catalunya el 1992.
- Donar valor al compromís ètic i social del professional docent i fomentar la participació en els processos de millora de la qualitat educativa del centre en resposta a les funcions com a servidor públic.
- Potenciar el compromís social del professorat mitjançant el treball comunitari i el foment d'experiències de solidaritat
- Aprofitar les potencialitats tecnològiques per apropar el professorat a l'alumnat.
- Construir una ètica d'aula entre professorat i alumnat.

Praxi democràtica i professional

- Actuar amb contundència enfront les males praxis docents i disposar d'eines i instruments per actuar-hi.
- Afavorir i potenciar la praxis democràtica del professor.

Reconeixement social de l'educació

- Fomentar i treballar per un major reconeixement social de la tasca docent i del valor social de l'educació.
- Comprensió de la societat cap al docent i d'aquest cap a la societat.

Compromís i coneixement de la línia pedagògica del centre

- Compromís amb la línia del centre educatiu.
- Establir una figura d'acollida dels professors nous en funció de la capacitat de transmissió de les característiques importants del centre.

Evitar la transferència de la subjectivitat del docent a l'alumnat

- Prendre consciència de la pròpia motxilla per evitar la transferència cap als alumnes; intentar tendir a una transmissió objectiva de coneixements i, si no s'aconsegueix, reconèixer la pròpia subjectivitat.

Model de referència

- Tenir consciència que el docent és un model de referència per l'alumnat, i per tant, pot influenciar-lo en tot moment.

Potenciar el pensament crític

- Cal potenciar el pensament crític (constructiu) en els alumnes.

5.5. Eix 5: “L'alumnat”

Com s'ha d'articular en el futur un enfocament competencial de l'aprenentatge?

Apostar clarament per l'enfocament competencial

- Apostar de manera clara per l'enfocament competencial:
  - Substituir les proves tipus PAU o revàlides per proves d'accés pròpies de les universitats, per exemple.
  - Apostar per l'autonomia de centre.
  - Disposar d'unes directrius més clares per part del Departament d'Ensenyament.
  - Avaluacions de caràcter competencial.
  - Renovació pedagògica.
  - Dirigir l'ensenyament a potenciar un pensament propi entre l'alumnat.
  - Afavorir l'aprenentatge emocional i social.
  - Adaptar els horaris.

- Adaptar les assignatures.
  - Fomentar la interdisciplinarietat.
  - Disposar d'eines i experiències de referència.
  - Establir relacions i connexions amb altres centres.
  - Desenvolupar la creativitat.
  - Potenciar el treball en equip.
  - Treballar per àmbits.
  - Flexibilitzar el currículum.
- Establir com a finalitat educativa el desenvolupament de les competències relacionades amb aprendre a conèixer, aprendre a fer, aprendre a viure junts i aprendre a ser en un marc en què es prioritzi el treball dels valors humans, els principis democràtics i el desenvolupament de les habilitats personals, socials i comunicatives.
  - Orientar la finalitat de l'educació a l'assoliment de les competències per part dels alumnes, sobretot les competències transversals digitals i les d'aprendre a aprendre.
  - L'enfocament competencial facilitaria introduir noves metodologies a l'aula, en les quals l'alumnat sigui més proactiu.
  - Fomentar la qualitat i no pas la quantitat.

Adaptar i millorar les metodologies

- Introduir les vivències, l'experimentació en les metodologies de l'aprenentatge.
- Donar molta importància a la lectura de llibres com a font d'aprenentatge.
- Canvi de concepció del procés ensenyament-aprenentatge a una metodologia més activa, en què l'alumne pugui ser protagonista del que aprèn.
- Metodologies transversals per abordar les diverses àrees temàtiques.
- Organitzar l'aprenentatge per projectes.
- Potenciar el treball cooperatiu i en equip.
- La pràctica del docent ha de ser reflexiva per dissenyar activitats més adaptades al context de l'aula i de la societat actual i del futur.

Formació en enfocament competencial

- Formació i suport adequat al professorat per poder interioritzar i portar a la pràctica l'enfocament competencial.
- Posar en valor i donar a conèixer aquelles experiències que s'estan fent en la línia de l'enfocament competencial.
- Fomentar una formació permanent del professorat que permeti fer un bon acompanyament a l'alumne en l'adquisició d'aprenentatges..

Equilibri i adaptació entre l'enfocament competencial i l'enfocament per continguts

- S'ha de buscar l'equilibri necessari entre l'enfocament competencial i l'enfocament per continguts, com també entre l'èxit immediat i la millora competencial.
- És necessari adaptar el currículum, la metodologia i el material per tal de poder desenvolupar un enfocament competencial.

Aprentatge significatiu

- Potenciar l'aprendre per aprendre, amb recursos, autonomia i adquisició d'estratègies per aprendre.
- Oferir un aprenentatge funcional i significatiu, relacionat amb la vida quotidiana i el que passa a la societat.
- Per garantir un aprenentatge significatiu, cal una flexibilitat horària i docent.
- S'ha d'ensenyar a valorar l'esforç.

Adaptar l'avaluació a l'enfocament competencial

- L'autoavaluació dels alumnes ajuda a ser conscient dels propis objectius.
- Cal canviar el sistema d'avaluació, afegint l'autoavaluació i la coavaluació tant de l'alumnat com dels docents.
- L'avaluació actual no s'adiu amb l'enfocament competencial i cal adaptar-la.

Intel·ligències múltiples

- Lligar el procés d'aprenentatge a les emocions, per afavorir el plaer en l'aprenentatge i la motivació.
- Tenir més en compte les intel·ligències múltiples.
- La motivació ha de ser la base de l'aprenentatge i l'esforç.
- Afavorir el pensament crític i l'autonomia de l'alumne

Protagonisme de l'alumnat

- S'ha de posar l'alumne com a protagonista de l'aprenentatge i fomentar que hi participi activament.
- Partir des interessos dels alumnes, dels seus coneixements i de les seves habilitats, per tal que l'alumne sigui l'actor clau.

Canvis en l'organització

- Horaris adaptats a l'aprenentatge competencial i transversal.
- Més flexibilització de grups classe i nivells.
- Cal baixar la ràtio d'alumnes per aconseguir una personalització eficaç i un acompanyament continu.

Treballar la diversitat eficaçment

- Disposar de més recursos materials, personals i d'organització per poder treballar la diversitat.
- Convertir la diversitat en riquesa.

Adaptació dels espais físics

- Adaptar els espais físics a les noves formes de treballar per facilitar la recerca d'informació i la mobilitat.

Implicació de les famílies

- Implicar les famílies a l'escola per compartir una mateixa direcció i establir un model de cooperació visible i beneficiós.
- Ensenyar a les famílies maneres de reforçar l'aprenentatge dels fills.

Línies pedagògiques

- L'escola ha de ser dinàmica i oberta a nous corrents pedagògics i ha de tenir en compte les diferents línies existents.

Quines mesures proposaríeu per desenvolupar la personalització i l'acompanyament per a la millora en els aprenentatges?

Personalització

- La personalització ha de tenir en compte sempre els interessos dels alumnes.
- S'han de respectar els ritmes i característiques individuals dels alumnes.
- Cada centre hauria de tenir assignada una persona de l'equip d'assessorament i orientació psicopedagògica (EAP) amb l'objectiu d'afavorir l'atenció personalitzada dels alumnes.
- S'ha de començar per definir uns itineraris previs que s'adaptin als interessos de cada alumne i de cada grup, que cobreixin els aspectes essencials de l'aprenentatge i s'adaptin als interessos diversos de l'alumnat.
- Es plantegen diferents mesures per desenvolupar la personalització i l'acompanyament:
  - Existència de funcions inspectores de supervisió dels acompanyaments.
  - Definició d'instruments que permetin conèixer a fons les diferents cultures i grups existents dins de les aules.
  - Noves metodologies que facilitin la personalització.
  - Gestionar i atendre la diversitat existent a les aules mitjançant la presència de dos professors i/o reduir les ràtios.
  - Lideratges directius més professionalitzats que en l'actualitat. La professionalització dels lideratges directius hauria de garantir la definició exhaustiva de les línies de treball de personalització i acompanyament que es desenvolupen a l'aula i la creació de la figura de "l'acompanyant pedagògic" per a la transició.
  - Personalitzar els processos amb el material adequat.
  - La personalització per a alumnes d'entorns socioculturals desafavorits passa per la disponibilitat de personal especialitzat (psicòlegs, metges, logopedes, assistents socials...)
  - Augmentar l'atenció als alumnes amb altes capacitats i personalitzar també el seu aprenentatge.
  - Major atenció als alumnes amb necessitats educatives especials.
  - La personalització es pot millorar amb el suport de dos mestres a l'aula.

Atenció a la diversitat

- Aprendre a treballar en la diversitat, en grups heterogenis, sense proves externes que els classifiquin.
- Per fomentar el treball en la diversitat es necessiten més recursos humans, millors estratègies pedagògiques i organitzatives i un major grau d'implicació dels professionals.
- En els centres d'adults, cal una millor formació en l'atenció a la diversitat.
- No totes les famílies tenen les mateixes oportunitats per donar suport als fills, per tant, és molt important oferir extraescolars, ja sigui des de l'entorn o bé des dels centres, que siguin accessibles a les famílies en entorns desafavorits.
- Millorar la detecció de les necessitats educatives especials primerenques; d'aquesta manera es milloraria el recorregut acadèmic posterior de l'alumne.

Acompanyament

- És molt important que els mestres siguin acompanyants del procés vital dels adolescents.
- Incrementar la dedicació horària del professorat per a coordinacions pedagògiques que facilitin l'atenció personalitzada, adequada a l'alumnat de cada centre.
- Enfortir el rol del professional docent com a guia i acompanyant en el procés d'aprenentatge de l'alumne més que transmissor de coneixements, per ajustar-se a les necessitats i ritmes de tots els alumnes.
- S'ha d'introduir i enfortir la figura de l'orientador que segueix i acompanya l'alumne durant tota una etapa o cicle.
- Acompanyament en tot el procés d'aprenentatge, amb possibilitat de suport de dos mestres a l'aula per poder atendre millor les potencialitats de cada alumne.
- L'acompanyament ha de servir també per ajudar els alumnes a fer que es coneguin ells mateixos.
- Conciliació familiar perquè les famílies puguin acompanyar els alumnes des de casa i compartir amb l'escola el procés d'aprenentatge.

Canvis en l'avaluació

- Facilitar als alumnes un recurs (un òrgan) mitjançant el qual puguin queixar-se davant de situacions injustes i, en el cas que existeixi, assegurar que els alumnes el coneguin.
- Cal una coherència entre el nou model d'ensenyament competencial i l'avaluació, de manera que cada cicle es tanqui avaluant les competències i els continguts que pertocquen a aquell cicle sense pensar en el següent.

Aprenentatge integral

- Ensenyar a adaptar-se als canvis, a ser crítics i a generar-ne de nous, a més d'ensenyar coneixements. Ensenyar a aprendre i ensenyar estratègies per afrontar situacions i gestionar emocions per construir personalitats més segures.
- Respectar i estimular la creativitat individual, i afavorir l'aparició del pensament crític. Aprofundir en els aprenentatges de diversificació de rols, habilitats socials, empatia, assertivitat, mirada positiva i debat.
- Promoure un observatori de la comunicació educativa que vetlli pel llenguatge educatiu.

Canvis metodològics

- Es plantegen diversos canvis metodològics que afavoreixin el protagonisme i l'aprenentatge de l'alumne:
  - Interrelacionar les diferents disciplines acadèmiques per oferir un enfocament global de l'aprenentatge i posar en valor tots els àmbits de coneixement per igual.
  - Crear una comissió de docents per decidir sobre el currículum i la metodologia, seguint el model finlandès. La incorporació seria per sorteig, obligatòria i tindria una durada de dos anys.
  - Promoure metodologies actives i diversificades de treball a les aules, que s'ajustin a les diferents necessitats dels alumnes, que afavoreixin la seva autonomia i que promoguin aprenentatges significatius per a l'assoliment competencial en comptes d'aprenentatges memorístics.
  - Revisar els currículums actuals per minimitzar els continguts innecessaris.

- Oferir a les escoles l'oportunitat de dissenyar els processos educatius seguint el currículum establert i estandarditzat, o bé creant un currículum obert que s'ajusti als interessos de l'alumnat i doni resposta a la seva activitat exploratòria.
- Canvis en la tipologia de deures.
- Metodologies més inclusives.
- Metodologies tipus SCAP (autoconeixement).
- Treball en grups i treball cooperatiu.
- Metodologies d'aprenentatges plurals.
- Crear grups internivell, segons motivació, capacitats, etc.
- Avaluar l'alumne a partir del seu esforç i la seva evolució, en coherència amb el treball realitzat en les activitats proposades sota metodologies actives i innovadores.

Protagonisme de l'alumne

- Afavorir un aprenentatge des de la perspectiva de l'alumne i que sigui protagonista del seu aprenentatge.
- Escoltar més l'alumnat i fer-lo participar en la presa de decisions per garantir-ne l'efectivitat.

Formació específica

- Cal formació per treballar amb alumnes amb altes capacitats i potenciar-los les altres competències.
- Formació del professorat en metodologies més inclusives.

Revisar els horaris

- Es proposa revisar els horaris perquè han quedat obsolets. La lògica cognitiva i formativa dels infants no va en la línia d'horaris marcats i assignatures tancades, sinó de treball per projectes transversals i engrescadors.

Ràtios adequades

- Establir ràtios adequades que facilitin una acció educativa de qualitat. Juntament amb aquesta acció, s'hauria de produir una inversió pública per a l'escola pública, l'eliminació del 10% d'increment de ràtios i fixar una inversió en educació del 6% del PIB.

Augment de recursos

- Augment de recursos humans (docents) i del temps de coordinació entre l'equip docent.
- S'haurien d'aprofitar al màxim els recursos disponibles, tenir instal·lacions adequades i optimitzades i grups reduïts d'alumnes per facilitar la interacció.

Transició entre primària i secundària

- El primer curs d'ESO hauria de ser de transició.
- Fer contínua la coordinació entre primària i secundària.

Augmentar i millorar les tutories

- Tutories més personalitzades.
- Fomentar i augmentar tant les tutories individualitzades com les grupals.

Fomentar un major vincle entre professorat i alumnat

- Fomentar una relació fraternal entre el docent i l'alumne basada en un vincle de confiança.
- Cal augmentar les hores i els espais de relació entre l'alumnat i el professorat.

Quins valors han de definir la socialització educativa d'infants i joves, i com s'hauria d'implicar la família en aquest procés?

Valors

- Els valors que es considera que haurien d'estar associats a l'educació són:
  - esforç
  - respecte
  - valors democràtics
  - solidaritat
  - equitat
  - valors ambientals
  - igualtat
  - corresponsabilitat
  - convivència
  - participació
  - cooperació, treball compartit
  - aprenentatge entre iguals
  - diversitat com a riquesa
  - esperit crític
  - tolerància
  - compromís
  - empatia
  - flexibilitat
  - resolució pacífica dels conflictes
- El model d'educació en valors ha de quedar recollit al projecte educatiu.
- Concebre que tot el temps és educatiu (temps escolar, migdia, extraescolar, etc.).
- Situar l'infant i el jove com a centre del sistema educatiu, com a subjecte de dret, i atorgar a la família un paper protagonista.
- Fomentar la participació dels nens i dels joves en el seu procés d'aprenentatge perquè en siguin protagonistes, crítics, solidaris, compromesos amb la ciutadania i despleguin l'autonomia suficient per assolir el màxim assoliment competencial en els diferents àmbits.
- S'han de treballar valors com l'esforç, l'equitat i el respecte a la diferència.
- Valorar positivament l'error com a font d'aprenentatge.
- Educar en valors per promoure una ciutadania responsable, respectuosa i solidària.
- Promoure l'educació emocional com a part fonamental del procés educatiu.
- Treballar l'autoconeixement des d'educació infantil, els valors i l'educació emocional i fomentar la cooperació familiar.
- Treballar els valors relacionats amb les TIC (responsabilitat, respecte, empatia, etc.), per evitar situacions d'abús entre alumnes o professors com , per exemple, fotos realitzades a l'aula.

Participació i implicació de les famílies

- La participació de les famílies en l'educació ha d'anar molt més enllà de l'organització de les festes escolars. Cal un treball de cooperació i de confiança mútua.
- Desplegar l'acció tutorial compartida com a mecanisme de coresponsabilitat educativa.
- Accessibilitat de les famílies a les escoles.
- Potenciar la realització d'activitats de convivència amb les famílies.
- Recursos especialitzats proveïts per personal no docent per ajudar els pares.
- Formar els pares i mares com a capital social.
- Oferir espais de formació a les famílies que els aportin les orientacions psicopedagògiques necessàries.

Tenir en compte tot l'entorn educatiu

- La família, la societat i els mitjans de comunicació han de tenir un paper d'acompanyament en l'estratègia educativa.
- Més interrelació dels centres amb l'entorn per treballar adequadament en la socialització de l'infant.
- Fomentar l'educació a temps complet (l'aprenentatge més enllà de l'aula).
- Promoure la figura dels educadors socials /educadors de carrer que puguin fer d'enllaç entre escola i entorn.

Facilitar la inclusió

- Cal fomentar activitats extraescolars gratuïtes que incentivin la integració social i els valors.
- Necessitat de replantejar els deures per evitar que siguin una motiu d'exclusió social.

Ensenyament integral

- Consideració de l'alumnat com un ésser global.
- Potenciar l'educació emocional.

Ambient i clima escolar

- El projecte de convivència pot ajudar el centre a crear ambients propicis per a la tasca educativa. És una eina bàsica i cal destinar temps a l'aula per crear ambients on no hi hagi lloc per a cap conflicte.
- Revisar i reforçar els protocols de detecció i actuació en casos d'assetjament escolar.
- Treballar en protocols de detecció i resolució de conflictes al centre; promoure la figura del mediador escolar.

Introduir els apadrinaments entre alumnes

- Incentivar els apadrinaments d'alumnes grans a petits en diferents espais i àmbits. També, els apadrinaments dins de la mateixa classe d'alumnes, famílies novingudes o alumnes amb necessitats educatives especials. En resum, tutories entre iguals.

Revalorar l'educació i el paper del mestre

- Valoració de l'educació com a eina important per al desenvolupament del subjecte en una societat democràtica.

Interacció entre centres

- Promoure els intercanvis temporals d'alumnes entre centres i entre països, facilitant la interacció social d'aquests. Al mateix temps, s'hauria de fomentar les activitats compartides entre diferents centres.

Quina és la contribució de les tecnologies i les xarxes socials per desenvolupar noves maneres d'aprendre?

Potencials de les tecnologies en l'aprenentatge

- Les tecnologies són una eina o recurs més que pot afavorir, si s'utilitza bé, la inclusió social.
- Estudiar la capacitat d'aplicació i l'eficàcia de les tecnologies (llibre electrònic, tauleta, etc.) a les aules.
- Les tecnologies permeten personalitzar l'aprenentatge de l'alumnat si se saben utilitzar.
- La tecnologia permet el treball en xarxa i la immediatesa.
- Les xarxes socials s'han d'entendre com una nova manera de treballar, això sí, sota algun tipus de supervisió i/o control. És la nova manera de ser i l'escola no en pot quedar al marge.
- Promoure l'aprenentatge a través del joc, sobretot a partir de la ludificació en les TIC.
- Promou el treball col·laboratiu amb els documents compartits, a temps real, encara que no tot el grup sigui present a l'aula.
- Utilitzar les xarxes per interconnectar escoles i compartir l'aprenentatge dels alumnes.
- Creació d'aules virtuals amb l'objectiu que alumnes i família puguin formar-se i intercanviar experiències i aprenentatges.

Fomentar i formar en el bon ús de les TIC

- Les TIC s'han d'entendre com una eina al servei del mètode, però no com un mètode. Per tant, cal proporcionar les eines necessàries per cercar la informació amb esperit crític i utilitzar-les correctament com una font d'aprenentatge i una via de comunicació. Cal educar per viure a la xarxa.
- Estimular el treball en la competència informacional i les habilitats informacionals (com busco, on busco, com la trobo, on la guardo, com la transmeto, quins valors he de tenir en compte en el seu ús, etc.).
- Cal establir una normativa que reguli les xarxes socials.
- S'ha d'aprofitar la riquesa tecnològica de les xarxes socials i afegir-la als processos d'aprenentatge i ensenyament.
- Les TIC poden ser eines motivadores en el procés d'adquisició de coneixements i en l'acció pedagògica dels docents.
- Cal una major informació i formació a l'entorn de les TIC.

Formació del professorat en TIC

- Formar el professorat actual en el món de les xarxes socials i facilitar estratègies i intercanvis.
- Formació permanent del professorat en les noves tecnologies, ja que evolucionen molt ràpidament i l'alumnat té tendència a anar per davant.
- És important fer un salt de les TIC a les TAC (tecnologies de l'aprenentatge i el coneixement), per tal de saber adaptar les tecnologies com a eines d'aprenentatge i coneixement.

Combinació de metodologies

- Combinar metodologies centrades en les TIC amb els mètodes d'aprenentatge "tradicionals" que es considerin més útils i efectius per no deixar perdre tot el bagatge històric i efectiu previ.

Garantir l'accés a les tecnologies

- Evitar la bretxa digital, de manera que es garanteixi l'accés de tot l'alumnat a les TIC a través dels centres educatius, plans d'entorn, etc.

Dotació dels recursos necessaris

- Actualització de recursos tecnològics i optimització dels existents.

6. Recull d'enllaços

Es poden consultar les ponències a:

<http://consellescolarc.cat/gencat.cat/ca/araesdema/ponencies/>

Es poden consultar els informes de retorn de cadascun dels tallers i la seva avaluació a:

<http://participa.gencat.cat/ca/articulos/proces-participatiu-ara-es-dema-sobre-el-futur-de-l-educacio-a-catalunya>

Es poden consultar les aportacions a la plataforma Participa gencat a:

<http://participa.gencat.cat/ca/articulos/proces-participatiu-ara-es-dema-sobre-el-futur-de-l-educacio-a-catalunya>

Es poden consultar les aportacions al debat a:

<http://www.consescat.cat/>

Es poden visualitzar els vídeos de les jornades a:

<https://www.youtube.com/user/consescat>

Es poden consultar les conclusions de la subcomissió a:

<http://consellescolarc.cat/gencat.cat/ca/araesdema/treball-subcomissio/>

Es pot consulta el document final aprovat pel Ple del Consell Escolar de Catalunya a:

http://consellescolarc.cat/web/.content/consell_escolar/actualitat_consell_escola/documentos_pdf/static_files/Doc_1-2017_Araesdema_aprovatPle.pdf

Es poden consultar els butlletins a:

<http://consellescolarc.cat/gencat.cat/ca/araesdema/butlleti/>

Facebook: <https://www.facebook.com/consescat/>

Twitter: <https://twitter.com/consescat>

7. Agraïments

El nostre més profund agraïment a tota la comunitat educativa catalana per l'interès, la dedicació i les aportacions realitzades al llarg del procés participatiu del debat "Ara és demà" sobre el futur de l'educació a Catalunya. Sense la vostra generosa participació, un cop més, no hauria estat possible.

I un agraïment molt sentit a Xavier Melgarejo, que ens va acompanyar en els debats amb les seves lúcides contribucions i sempre abnegada implicació per a la millora del sistema educatiu català.